

Dit rapport betreft de publieke versie van het toezichtonderzoek.

Dit betekent dat het niet of niet noodzakelijk alle elementen of passages bevat die vermeld worden in het onderzoeksrapport dat de bestemmingen werd gericht. Sommige elementen of passages zijn weggelaten of werden geanonimiseerd. Daar kunnen diverse redenen voor zijn, zowel van wettelijke aard of omwille van opportuniteitsmotieven: het niet openbaren van politionele technieken of tactieken, het geheim van het onderzoek, het beroepsgeheim, het feit dat een tekortkoming inmiddels werd verholpen, enz. ...

TECHNISCH TOEZICHT

**TECHNISCH TOEZICHT DOOR HET CONTROLEORGAAN OP
DE POLITIONELE INFORMATIE BIJ DE FEDERALE POLITIE,
DIRECTIE VAN DE SCHEEPVAARTPOLITIE (SPN), SPN-
KUST**

RAPPORT

PUBLIEKE VERSIE

Referte: CON22009

**CONTROLEORGAAN OP DE
POLITIONELE INFORMATIE**

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	5
2. OPZET VAN DE VISITATIE EN METHODOLOGIE	5
3. JURIDISCH KADER	6
3.1. Cameragebruik door de politie	6
3.1.1. Verwerkingsverantwoordelijke	7
3.1.2. Procedurele vereisten	7
3.1.3. Bewaartermijn van de beelden	7
3.1.4. Technische gegevensbanken	8
3.1.5. Toegang tot de beelden	9
3.1.6. Zichtbaar en niet-zichtbaar gebruik van camera's	9
3.1.7. Impact- en risicoanalyse en gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB of <i>DPIA, Data Protection Impact Assessment</i>)	10
3.1.8. Registers	10
3.1.9. Camerabewaking van de gebouwen en politiekantoren en politiecellen	10
3.1.10. Beelden van camera's die gericht zijn op de perimeter van de havenfaciliteiten	11
3.2. Bijzondere gegevensbanken	12
3.3. Triptiek	13
4. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	13
4.1. Het gebruik van camera's	13
4.1.1. Mobiele camera's	14
4.1.1.1. M.b.t. de <i>bodycams</i>	14
4.1.1.2. M.b.t. de <i>ANPR</i>	14
4.1.1.3. M.b.t. de <i>drones</i>	14
4.1.2. Vaste camera's	14
4.1.2.1. <i>M.b.t de camera's maritieme toegangen en camera's Vlaams Gewest</i>	14
4.1.2.2. <i>M.b.t. de camera's in de politiecellen</i>	16
4.1.2.3. <i>M.b.t. de camera's in de verhoorlokalen</i>	16
4.1.2.4. <i>M.b.t.</i>	17
4.1.3. M.b.t. de <i>DPIA</i> , interne richtlijnen en evaluaties inzake de camera's	17
4.1.3.1. <i>De camera's in de verhoorlokalen</i>	17
4.1.3.2. <i>De bodycams/individuele camera's</i>	17
4.1.3.3. <i>De ANPR</i>	18
4.1.3.4. <i>De Drones</i>	18
4.1.3.5. <i>De Vaste camera's jachthavens</i>	19
4.1.3.6. <i>De Camera's in de politiecellen</i>	20
4.1.4. M.b.t. de bewaartermijnen van de beelden en ingewonnen informatie via de camera's.	20

4.1.5. M.b.t. het raadplegen van de beelden en ingewonnen informatie via de camera's	21
4.1.6. M.b.t. de verwerkersovereenkomst <i>drones</i>	21
4.2. Gegevensbanken en bijzondere gegevensbanken (GBO)	21
4.3. Triptiek.....	22
4.4. Centrale validatie of 'optie 35'.....	22
5. CONCLUSIE – VERZOEKEN, AANBEVELINGEN EN CORRIGERENDE MAATREGELEN	23

De bevoegdheden van het Controleorgaan op de politionele informatie

Met de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (WVG of Wet Gegevensbescherming)¹ is het Controleorgaan een volwaardige toezichthoudende autoriteit geworden. In artikel 71 § 1 en de titels 2 en 7 WVG worden de opdrachten en de bevoegdheden van het COC omschreven. Daarin wordt tevens verwezen naar de controleopdrachten vervat in de artikelen 44/1 tot en met 44/11/14 WPA inzake de informatiehuishouding van de politiediensten. Op die manier heeft het Controleorgaan een toezichthoudende en een controlerende opdracht. Dit betekent dat, naast privacy en gegevensbescherming, het COC ook aandacht heeft voor elementen als efficiëntie en effectiviteit van de informatiehuishouding en het politieoptreden. Het COC heeft op grond van bovenstaande regelgeving derhalve een algemene toezichtsbevoegdheid op alle operationele en niet operationele (persoons)gegevensverwerkingen door de GPI.

Wat de controleopdracht betreft, is het Controleorgaan belast met de controle van de verwerking van de informatie en de gegevens bedoeld in artikel 44/1 WPA, met inbegrip van deze ingevoegd in de gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2 en elke andere opdracht die haar door of krachtens andere wetten wordt verleend.

In dit raam gaat het COC over tot vaststellingen, en kan het overgaan tot het stellen van vragen, formuleren van, verzoeken, aanbevelingen en als «*ultimum remedium*», corrigerende maatregelen (met dwingend karakter), indien het COC inbreuken vaststelt op de toepasselijke regelgeving.

Het Controleorgaan is in het bijzonder belast met de controle van de naleving van de regels inzake de rechtstreekse toegang tot de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) en de rechtstreekse bevraging ervan, alsook van de naleving van de in artikel 44/7, 3^e lid WPA bedoelde verplichting, voor alle leden van de politiediensten, tot voeding van deze gegevensbank.

Het Controleorgaan gaat door middel van onderzoek naar de werking na of de inhoud van de ANG en de procedure voor de verwerking van de daarin bewaarde gegevens en informatie overeenkomen met de artikelen 44/1 tot 44/11/14 WPA en met hun uitvoeringsmaatregelen.

In het raam van het gebruik van niet-zichtbare camera's fungeert het Controleorgaan als een soort "BAM"-commissie². Overeenkomstig 46/6 van de WPA moet elke toestemming en verlenging voor niet-zichtbaar gebruik van camera's in de gevallen bedoeld in artikel 46/4 worden meegedeeld aan het Controleorgaan, behalve wanneer het gebruik van camera's wordt uitgevoerd onder het gezag van een magistraat. Daarbij moet het Controleorgaan onderzoeken of voldaan is aan de voorwaarden voor de beslissing, de verlenging of de uitvoering van de maatregel.

Daarnaast neemt het Controleorgaan kennis van klachten en beslist het over de gegrondheid ervan³. De leden en de personeelsleden van het Controleorgaan⁴ beschikken over onderzoeksbevoegdheden en vervolgens kunnen, naast verzoeken en aanbevelingen, door het directiecomité van het COC ook corrigerende maatregelen worden genomen⁵.

Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 "*op de Algemene Inspectie en houdende diverse bepalingen betreffende de rechtspositie van sommige leden van de politiediensten*" en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 "*betreffende de verwerking van passagiersgegevens*" tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WVG en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/14 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁶.

¹ BS, 5 september 2018. Deze wet bevat tevens bepalingen die uitvoering geven aan Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van de Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), hierna de AVG, en de Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de Richtlijn politie-justitie of *LED (Law Enforcement Directive)*).

² BAM staat voor 'Bijzondere Administratieve Methoden'.

³ Art. 240, 4° WVG.

⁴ Met name de personeelsleden van de Dienst Onderzoeken / Service d'Enquête (DOSE) en het secretariaat, zijnde juristen en ICT-deskundigen.

⁵ Art. 244 (onderzoeksbevoegdheden voor leden en personeelsleden) en 247 WVG (corrigerende maatregelen te nemen door het directiecomité (DIRCOM) van het COC); voor de volle onderzoeksbevoegdheden van de leden zie in het bijzonder ook Cass., 6 november 2023, n^o C23.0092/N, www.juportal.be

⁶ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3 WVG.

Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281 § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 *“inzake douane en accijnzen”*, zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 *“tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens”* ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

Het COC is tot slot ook belast, in het kader van de dataretentie wetgeving, op grond van artikel 126/3 §1, 8^e lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna afgekort 'WEC')⁷, met de (al dan niet) validatie van de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaringstermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone in het kader waarvan het al zijn bevoegdheden uitoefent die hem zijn toegekend in titel 7 WVG. Het is daarnaast ook nog belast, in toepassing van artikel 42 § 3, 2de en 3de lid WPA met de controle van de vorderingen van de Cel Vermiste Personen van de federale politie tot opvraging van de gegevens met betrekking tot de elektronische communicatie betreffende de vermiste persoon.

Tegen bepaalde beslissingen van het Controleorgaan staat binnen de dertig dagen een jurisdictioneel beroep open bij het Hof van Beroep van de woonplaats of de zetel van de eiser, die de zaak behandelt zoals in kort geding overeenkomstig de artikelen 1038, 1040 en 1041 van het Gerechtelijk Wetboek⁸.

1. INLEIDING

1. In het kader van zijn bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voor de gegevensverwerkingen van de geïntegreerde politie georganiseerd op twee niveaus (GPI) heeft het Controleorgaan beslist om een technisch toezichtonderzoek uit te voeren bij de Directie van de Scheepvaartpolitie (SPN), secties X en Y (hierna 'SPN Kust'). Onderhavig rapport heeft betrekking op de onderzoeksbevindingen van dit technisch toezicht. De conclusies, verzoeken, aanbevelingen en corrigerende maatregelen zijn de gevolgen van deze vaststellingen en zijn dientengevolge gericht aan de politionele functionele verantwoordelijken op beleidsmatig en operationeel niveau.

2. OPZET VAN DE VISITATIE EN METHODOLOGIE

2. Op 24.05.2023 heeft het COC op eigen initiatief bij de SPN-Kust een 'technisch toezicht' uitgevoerd. Dit toezicht was derhalve niet het gevolg van een (individuele) klacht of het bestaan van (concrete) aanwijzingen over het niet naleven van de wet- en regelgeving door de gecontroleerde directie.

3. Met dit technisch toezicht beoogt het COC een inzicht te verwerven in de werkingsprocessen van de directie met betrekking tot de politionele informatiehuishouding. Het technisch toezicht van het COC werd afgebakend tot de volgende thema's:

- Cameragebruik:
  - o doeleinde;
  - o type (vast/mobiel/tijdelijk vast/intelligent);
  - o plaatsen van gebruik;
  - o zichtbaar/niet zichtbaar;
  - o bewaartermijnen;
  - o toestemmingen.
- Operationele gegevensbanken waaronder de bijzondere gegevensbanken (GBO⁹):
  - o doel;
  - o proces van voeding;
  - o relatie met andere politionele gegevensbanken;
  - o logging;
  - o proces van wissing (verificaties bewaartermijnen);
    - toegangsbeheer en traceerbaarheid;
    - ICT-veiligheid.
- De triptiek (foto, vingerafdrukken en de individuele beschrijving)

⁷ Zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 *“betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten”* (BS van 8 augustus 2022).

⁸ Art. 248 WVG.

⁹ Gegevensbanken Bijzondere Omstandigheden.

- De ANG: optie 35¹⁰ – centrale validatie: stand van zaken/aandachtspunten.

4. Het toezichtonderzoek viel uiteen in vier fasen.

In de eerste fase werden via een aankondigingsbrief van 25.01.2023 aan de SPN Kust de nodige informatie en stukken opgevraagd. Afhankelijk van de inhoud van de antwoorden en stukken werden specifieke vragen gesteld met het oog op nader onderzoek tijdens de eigenlijke visitatie.

De tweede fase had betrekking op de analyse van de op 01.03.2023 verkregen stukken.

In de derde fase werd, op basis van de analyse van de door de SPN Kust in de tweede fase overgemaakte stukken, op 25.04.2023 een vragenlijst overgemaakt met het oog op verduidelijking van de door SPN Kust overgemaakte stukken.

De vierde fase had betrekking op de visitatie van 24.05.2023 ter plaatse bij de SPN Kust, die als volgt werd ingedeeld:

- 1) een introductie van het COC en de aanwezige leden van de algemene directie SPN en SPN Kust;
- 2) het overlopen van een vragenlijst met als items het cameragebruik binnen de directie SPN Kust en de bijzondere gegevensbanken;
- 3) een algemene rondleiding in de lokalen van SPN Kust en eveneens in de lokalen waar het MIK¹¹ is ondergebracht met *ad hoc* vragen die door het COC konden gesteld worden.

5. Op 14.02.2024 werd het ontwerprapport in prelectuur overgemaakt aan de directie SPN in het raam van de door het Controleorgaan ambtshalve georganiseerde tegenspraak.

Op 07.03.2024 ontving het COC de opmerkingen van de directie SPN op het ontwerprapport) en werd met deze opmerkingen, voor zover relevant, in dit definitief eindrapport rekening gehouden.

3. JURIDISCH KADER

3.1. Cameragebruik door de politie

6. Het cameragebruik door de politiediensten werd in 2018 in de WPA vastgelegd door de wet van 21 maart 2018 "*tot wijziging van de wet op het politieambt om het gebruik van camera's door politiediensten te regelen, en tot wijziging van de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's, van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid*" (wet van 21 maart 2018).

De wet van 21 maart 2018 strekte er dus toe de camera's van de politiediensten uit het toepassingsgebied van de Camerawet te halen¹². Hieruit volgt, dat het politionele cameragebruik wordt afgebakend door de finaliteit en de verwerkingsbevoegdheid die, enerzijds, door de Camerawet en, anderzijds, door de WPA (titel 2 van de WVG) of een bijzondere wet¹³ wordt geregeld. Dat de politie in de Camerawet wordt vermeld, omdat zij in bepaalde omstandigheden en onder voorwaarden (in *real time*) toegang kan hebben tot de camerabeelden van derden, doet niets af aan het feit

¹⁰ Met optie 35 wordt de normale transfer van gegevens vanuit ISLP naar de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) bedoeld.

¹¹ Maritiem Informatiekruispunt: is een onderdeel van de kustwachtcentrale, bestaande uit de Scheepvaartpolitie, Defensie, DG Scheepvaart, LCMB (Lokaal Comité voor Maritieme Beveiliging) en de Douane en heeft als belangrijkste taak het verwerken van relevante maritieme informatie. Het MIK fungeert als verdeler waar nationale en internationale 'intel' inzake maritieme activiteiten wordt verzameld, verrijkt en bezorgd aan binnenlandse en buitenlandse partners. Om de rechtshandhaving te kunnen waarborgen in onze gebieden ligt de focus van het MIK op het toezicht houden op de Belgische Exclusief Economische Zone (BE EEZ) d.m.v. geavanceerde tools/informatiebronnen in combinatie met aanwezigheid op zee van de Scheepvaartpolitie en de Marine.

¹² "*Op grond van deze nieuwe regels zullen de camera's van de politiediensten uitgesloten worden van de toepassing van de camerawet (overeenkomstig artikel 3 van deze wet). Dit is een eerste belangrijke wijziging*" en "*Deze nieuwe afdeling van de wet op het politieambt gaat het zichtbaar gebruik van camera's regelen in het kader van de politieopdrachten*", Memorie van toelichting bij de wet van 18 maart 2018, Par. St. Kamer 2017-2018, nr. 54-2855/001, 3, 6-7 en 13.

¹³ Zoals trajectcontrole, die onder de toepassing van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie op het wegverkeer valt (Parl. St. Kamer 2017-2018, nr. 54-2855/001, 9)

dat het gebruik van camera's door de politie in het kader van de uitoefening van de algemene politiebevoegdheden sinds 25 mei 2018 uitsluitend onder de toepassing van de WPA valt¹⁴.

3.1.1. Verwerkingsverantwoordelijke

7. In het gegevensbeschermingsrecht is een belangrijke rol weggelegd voor de 'verwerkingsverantwoordelijke'. Het is "de natuurlijke persoon of rechtspersoon, de overheidsinstantie, de dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt"¹⁵. Wat betreft de verwerkingsactiviteiten in het raam van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie wordt de verwerkingsverantwoordelijke in de WVG afgebakend tot "de 'bevoegde overheid' die, alleen of samen met anderen, de doeleinden van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. Wanneer de doeleinden van en de middelen voor die verwerking door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn bepaald, is de verwerkingsverantwoordelijke de entiteit die door of krachtens de wet, het decreet of de ordonnantie als de verwerkingsverantwoordelijke wordt aangewezen"¹⁶. Onder de "bevoegde overheden" wordt begrepen "a) de politiediensten in de zin van artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie gestructureerd op twee niveaus"¹⁷.

8. Zoals hiervoor gesteld, is de verwerkingsverantwoordelijke een essentiële actor bij de verwerking van persoonsgegevens. Hij moet namelijk aantonen dat de persoonsgegevens in overeenstemming met het wettelijk kader worden verwerkt¹⁸. Hij, zijn aangestelde of gemachtigde, is ook de persoon tegenover wie eventuele corrigerende maatregelen kunnen worden opgelegd of tuchtrechtelijke dan wel strafrechtelijk kan aangesproken worden¹⁹. De korpschef, de commissaris-generaal, de directeur-generaal of de directeur is de verwerkingsverantwoordelijke voor het gebruik van camera's en het verwerken van de camerabeelden²⁰.

De directeur is dus de verwerkingsverantwoordelijke voor wat betreft alle vormen van cameragebruik door de federale politiedienst SPN.

3.1.2. Procedurele vereisten

9. Vooraleer de directeur van SPN camerabewaking kan invoeren, heeft hij daartoe de principiële toestemming nodig van de minister van Binnenlandse zaken of zijn gemachtigde²¹. Er is evenwel geen toestemming vereist voor het gebruik van camera's op besloten plaatsen waarvan de politie zelf de beheerder is, zoals een politiecommissariaat²².

3.1.3. Bewaartermijn van de beelden

10. De camerabeelden kunnen maximaal 12 maanden worden bewaard²³. De wet bepaalt in beginsel geen minimumtermijn²⁴. Wat de camerabeelden betreft die in de WPA worden geregeld, wordt in de wet niet vastgelegd op welke gegevensdrager de beelden moeten worden bewaard. Daarom is het aangewezen dat de directeur in het register met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, zoals geregeld in artikel 55 WVG en 145 Wet GPI²⁵, aangeeft

¹⁴ Art. 89 wet 21 maart 2018. Zo wordt ook de *real time* toegang tot beelden van bewakingscamera's van het net van openbare vervoersmaatschappijen geregeld conform art 9 van de Camerawet van 21 maart 2007.

¹⁵ Art. 4, 7) AVG.

¹⁶ Art. 26, 8° WVG.

¹⁷ Art. 26, 7° WVG.

¹⁸ Artikelen 29 § 5 en 50, 2^e lid WVG.

¹⁹ Zie de artikelen 221 en 222 WVG. Concreet kan het Controleorgaan onder meer de volgende corrigerende maatregelen nemen (art. 58.2, AVG): - een waarschuwing geven, een berisping geven, gelasten om binnen een bepaalde termijn de verwerking in overeenstemming te brengen met het wettelijk kader, tijdelijke of definitieve verwerkingsbeperking of verwerkingsverbod opleggen.

²⁰ Artikelen 25/4 § 2, 1ste lid *juncto* 25/5 § 1, 44/4 § 1, 3de lid en 44/11/3^{sexies} § 1, 2de lid WPA.

²¹ Art. 25/4 § 1, 2° WPA. Door artikel 4 van de wet van 19 oktober 2023 "tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiediensten" is de toestemming van de gemeenteraad niet meer nodig voor het gebruik van mobiele camera's. Dit artikel treedt in werking twee maanden na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad (BS 20 november 2023), en dus op 20.01.2024

²² Art. 25/4 § 5 WPA. Memorie van Toelichting bij deze wet, p. 21 (Parl. St. Kamer 2017-2018, nr. 54-2855/001).

²³ Art. 25/6, 44/11/3^{decies} § 2, 1^e lid, en 46/12, 1^e lid WPA. Door artikel 5 van de wet van 19 oktober 2023 "tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiediensten" zijn de "twaalf maanden" gewijzigd naar "365 dagen". Dit artikel treedt in werking twee maanden na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad (*B.S.*, 20 november 2023) en dus op 20 januari 2024.

²⁴ De wet van 19 oktober 2023 "tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiediensten" voert evenwel een minimum bewaartermijn van 30 dagen in voor de camerabeelden van de individuele camera's en van de politiecellen (artikel 5). Deze wet treedt in werking op 20 januari 2024, wat betreft minimale bewaartermijn voor de camerabeelden, met een uitzondering voor de opsluitingsplaatsen. Voor deze laatste geldt een overgangstermijn van 2 jaar (artikel 13).

²⁵ Wet van 7 december 1998 "tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus". Zie in het bijzonder artikel 7 van de wet van 19 oktober 2023 "tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiediensten".

op welke gegevensdrager de beelden worden opgeslagen. Deze gegevensdrager moet toegankelijk zijn voor het Controleorgaan²⁶.

In bijzondere gegevensbanken (GBO's) worden gegevens opgeslagen die niet in aanmerking komen om in de ANG opgenomen te worden, hoewel de gegevens een operationele doelstelling hebben. Voorbeelden van een bijzondere gegevensbank zijn (1) de opslag van telefoonnummers of ANPR gegevens die verzameld zijn in het kader van een strafonderzoek²⁷ en, *in casu*, (2) camerabeelden. Het betreft gegevens die in verband staan met de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie, maar niet *ipso facto* in de ANG moeten geregistreerd/gevat worden²⁸.

Het Controleorgaan is van oordeel dat het hier (tevens) een bijzondere gegevensbank betreft waardoor *in casu* de directeur als verwerkingsverantwoordelijke beschouwd moet worden. Artikel 44/4 § 1, 3^e lid WPA bepaalt immers dat de korpschefs, de commissaris-generaal, de directeurs-generaal of de directeurs de verwerkingsverantwoordelijke zijn voor de bijzondere gegevensbanken die zij oprichten doordat zij de doeleinden en middelen bepalen. De aanduiding van, *in casu*, directeur als verwerkingsverantwoordelijke sluit overigens aan bij de geest van de bepalingen van de WPA inzake de oprichting van lokale gegevensbanken. Volgens artikel 25/5 § 1 WPA wordt de beslissing om camerabewaking in te zetten genomen door de bevoegde politieambtenaar en onder zijn verantwoordelijkheid. Indien dit niet de directeur is, handelt de bevoegde politieambtenaar onder de verantwoordelijkheid van de directeur.

3.1.4. Technische gegevensbanken

11. Het is ter zake van belang te vermelden dat voor het gebruik van ANPR-camera's een specifieke regeling geldt. Het gaat om "*intelligente camera's*", met name "*camera's die ook software bevat die al dan niet gekoppeld wordt aan registers of bestanden, de verzamelde beelden al dan niet autonoom kunnen verwerken*"²⁹. Wanneer ANPR camerabewaking wordt toegepast, moeten de beelden in een "*technische gegevensbank*" worden opgeslagen,³⁰ waarbij de persoonsgegevens en informatie tevens worden doorgezonden naar de nationale technische gegevensbank³¹. De beelden kunnen maximum 12 maanden (365 dagen, zie wetswijziging) worden bewaard en er is geen minimumtermijn bepaald³².

De technische gegevensbank bevat, indien ze verschijnen op de beelden, de volgende gegevens³³:

- 1) de datum, het tijdstip en de precieze plaats van langsrijden van de nummerplaat;
- 2) de kenmerken van het voertuig dat verbonden is aan deze nummerplaat;
- 3) een foto van de nummerplaat aan de voorkant van het voertuig en in voorkomend geval³⁴, aan de achterkant;
- 4) een foto van het voertuig;
- 5) in voorkomend geval³⁵, een foto van de bestuurder en van de passagiers;
- 6) de loggingsgegevens van de verwerkingen.

Deze gegevens moeten dus in de technische gegevensbank worden opgenomen voor zover ANPR beelden deze gegevens bevatten.

12. De principes met betrekking tot de koppelingen en de correlaties van de technische gegevensbanken met gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2 §§ 1 en 2 WPA of met andere gegevensbanken waartoe de politiediensten toegang hebben door of krachtens de wet of internationale verdragen worden conform artikel 44/4 §6 WPA geregeld door de Ministeriële richtlijn koppelingen en correlaties ANPR³⁶. Koppelingen en correlaties dienen met name rekening te houden met:

- de criteria tijd, ruimte en frequentie zoals bepaald in artikel 44/4 §6 WPA;
- de registratie van de noodzakelijke toestemmingen in het register van de verwerkingen REGPOL;

²⁶ Art. 25/8, 3de lid WPA.

²⁷ MERCURE.

²⁸ Art. 44/11/3 WPA.

²⁹ Art. 25/2 § 1, 3°, *juncto* 44/2 § 3, 3^e lid WPA.

³⁰ Art. 44/2 § 3, 1^e lid, WPA.

³¹ Art. 44/11/3 *sexies* WPA.

³² Art. 44/11/3 *decies* § 2, 1^e lid WPA.

³³ Art. 44/11/3 *decies* § 1 WPA.

³⁴ «*In voorkomend geval*» verwijst naar de technische mogelijkheid van de camera zulks al dan niet te doen.

³⁵ *Ibid.*

³⁶ Gemeenschappelijke bindende richtlijn van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de bepaling van de nadere regels voor de toereikende, terzake dienende en niet overmatige maatregelen met betrekking tot de koppeling of correlatie van de technische gegevensbanken ingevolge het gebruik van intelligente camera's en systemen voor de automatische nummerplaatherkenning, bedoeld in artikel 44/2, § 3 van de wet op het Politieambt, met de gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2, §§ 1 en 2 WPA, of met andere gegevensbanken waartoe de politiediensten toegang hebben door of krachtens de wet of internationale verdragen die België binden, *BS*, 28 januari 2021.

- de noodzaak een transparante procedure aan te nemen die kan worden ge-audit wanneer de politie-eenheden gebruik maken van lijsten of uittreksels buiten de nationale standaarden die zij koppelen met de lokale *ANPR's* en de nationale *ANPR* teneinde vergelijkingen te maken;
- de noodzaak om in geval van een *hit* (positieve correlatie) het nationale actiebeleid en een gericht interventiebeleid te volgen;
- de noodzaak terug te keren naar de (unieke) gegevensbron in geval van een *hit* op een nummerplaat gedetecteerd met behulp van een lijst of uittreksel ingevoerd in een lokale of nationale technische gegevensbank, tenzij de correlatie *in real time* met de gegevensbron gebeurt.

3.1.5 Toegang tot de beelden

13. De toegang tot de beelden is afhankelijk van de finaliteit en gelijk geregeld voor zowel de gewone camerabewaking als voor het gebruik van *ANPR*-camera's. In beide gevallen kunnen de beelden maximum 12 maanden (365 dagen, zie wetswijziging) worden bewaard. Wat betreft de opdrachten van bestuurlijke politie is de toegang beperkt tot de eerste maand na de registratie van de beelden. Voor opdrachten van gerechtelijke politie zijn de beelden over de volledige bewaartermijn toegankelijk, waarbij na de eerste maand (30 dagen³⁷) de tussenkomst van de procureur des Konings is vereist³⁸. De toegang moet gemotiveerd en operationeel noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van een specifieke opdracht³⁹. Dit komt erop neer dat de toegang tot de beelden alleen toegelaten is voor personen die deze persoonsgegevens en informatie nodig hebben en wanneer daartoe een concreet operationeel belang aanwezig is⁴⁰.

14. De WPA bevat geen regeling met betrekking tot de rechten van de politieambtenaar of de burger in verband met de toegang tot de beelden in de hypothese dat de beelden niet voor operationele doeleinden worden gebruikt (dus bijvoorbeeld niet als basis dienen voor de opmaak van een proces-verbaal). Wanneer de beelden evenwel niet relevant zijn voor de opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie, en dus geen operationeel belang hebben, verzet de WPA er zich niet tegen dat de verantwoordelijke politiezone zelf een recht van toegang tot de beelden organiseert⁴¹. Daarbij kan het systeem van toegang naar analogie met de Camerawet van 21 maart 2007 als voorbeeld dienen waarbij niet alleen de politieambtenaar, maar ook de burger, zich in eerste orde rechtstreeks tot de betrokken politiedienst wendt.

3.1.6. Zichtbaar en niet-zichtbaar gebruik van camera's

15. Zichtbare camera's zijn camera's waarvan het gebruik wordt aangekondigd door pictogrammen, de camera's gemonteerd in als zodanig herkenbare politievoertuigen, -vaartuigen, -luchtvaartuigen of elk ander vervoermiddel van de politie of worden gedragen door politieambtenaren die als zodanig identificeerbaar zijn⁴². In uitzonderlijke situaties kan de politie 'heimelijk' gebruik maken van camera's, met name door het niet-zichtbaar gebruik (afdeling 2 van Hoofdstuk IV/1 WPA). Daarbij kan de camera gedragen worden door een niet als zodanig identificeerbaar politieambtenaar of in een anoniem politievoertuig geplaatst zijn. Er is sprake van een anoniem politievoertuig wanneer het politievoertuig niet als zodanig herkenbaar is. In dat geval is er dus sprake van "*niet-zichtbaar*" cameragebruik⁴³. De toepassing van niet-zichtbare camera's is strikt geregeld en beperkt tot vier situaties. Met name:

- 1) omwille van bijzondere omstandigheden, met name bij grote volkstoelopen met het oog op het inwinnen van informatie van bestuurlijke politie over geradicaliseerde personen of *terrorist fighters* en op anonieme politievoertuigen voor het automatisch inlezen van nummerplaten, teneinde geseinde voertuigen op te sporen (art. 46/4 WPA);
- 2) bij de voorbereiding van acties van gerechtelijke politie of bij de handhaving van de openbare orde tijdens deze acties (artikelen 46/7 en 46/8 WPA);
- 3) in het raam van de gespecialiseerde opdrachten van bescherming van personen (art. 44/9 WPA);
- 4) tijdens de overbrenging van aangehouden of opgesloten personen (art. 46/11 WPA).

Behalve wanneer het niet-zichtbaar gebruik van camera's onder het gezag van een magistraat wordt uitgevoerd, moet de toestemming van de commissaris-generaal van de federale politie of het lid van het directiecomité van de federale politie dat hij aanwijst, wanneer de aanvragende dienst deel uitmaakt van de federale politie, hetzij de korpschef, of diens gemachtigde (artikel 7 tot 7/3 WPA), wat de lokale politie betreft, voor deze vorm van cameragebruik

³⁷ Art. 6 van de wet van 19 oktober 2023 "*tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiedienster*".

³⁸ Art. 25/7 § 1, 1ste en 2de lid en 44/11/3 *decies* § 3, 1ste lid WPA.

³⁹ Art. 44/11/3 *decies* § 3, 1ste lid WPA.

⁴⁰ Memorie van Toelichting bij deze wet, p. 29 (Parl. St. Kamer 2017-2018, nr. 54-2855/001).

⁴¹ Zoals principieel vastgelegd in artikel 38 (recht van inzage) WVG.

⁴² Art. 25/2 § 2 WPA. Door artikel 2, e) van de wet van 19 oktober 2023 in die zin aangepast dat de politieambtenaar moet identificeerbaar zijn overeenkomstig artikel 41 van de WPA.

⁴³ Art. 46/4 e.v. WPA.

voorafgaand aan het Controleorgaan worden aangegeven. Deze voorafgaande mededeling moet het Controleorgaan toelaten om de wettelijkheid van de beslissing te beoordelen⁴⁴.

3.1.7. Impact- en risicoanalyse en gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB of *DPIA, Data Protection Impact Assessment*)

16. Sedert de wet van 21 maart 2018 is het verplicht om, voorafgaand aan het gebruik van camerabewaking, een impact- en risicoanalyse op te maken waarbij de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt afgetoetst aan en geplaatst wordt tegenover het operationele niveau van het cameragebruik⁴⁵. Deze oefening moet ook worden gemaakt vóór het oprichten van een (lokale) technische gegevensbank⁴⁶. Hiervoor wordt de bijstand van de *DPO* gevraagd⁴⁷.

Mits aan de voorwaarden van de *WVG* voor een *DPIA* en de voorwaarden voor een risico- en impactanalyse betreffende het zichtbaar gebruik van camera's en/of betreffende de oprichting van technische gegevensbanken onder de *WPA* voldaan zijn, kunnen beide analyses in één document vervat zijn. Aangezien een *DPIA* onder de *WVG* een bredere analyse vergt dan hetgeen in de *WPA* is voorgeschreven, wordt er op gewezen dat, ingeval beiden samen worden behandeld, die analyse conform de *WVG* alle relevante systemen en procedures van verwerkingsactiviteiten moet behandelen. Behalve de naleving van de *WVG* en de *WPA* moeten tevens de operationele voorzorgsmaatregelen en beveiligingsmaatregelen worden omschreven (die worden genomen om de risico's voor de te beschermen persoonsgegevens te beperken).

3.1.8. Registers

17. Conform het huidig artikel 25/8, 1ste lid *WPA* moet het gebruik van camera's in een (lokaal) register worden bijgehouden. In dit register wordt het type camera's en de locatie opgenomen. Er is evenwel nog geen Koninklijk besluit uitgevaardigd waarbij de inhoud van het register nader wordt uitgewerkt. Door de inwerkingtreding van de wet van 19 oktober 2023 is deze verplichting, vanaf 20 januari 2024, evenwel komen te vervallen, waardoor het gebruik van camera's niet langer in een lokaal register moet worden bijgehouden. Zoals dat momenteel het geval is voor de verwerking van alle persoonsgegevens werd artikel 25/8 *WPA* namelijk door de wet van 19 oktober 2023 aangepast waarbij wordt voorzien dat de *verwerkingen* door middel van camera's in het unieke verwerkingsregister (REGPOL) bedoeld in artikel 145 Wet *GPI* moet worden bijgehouden, waarvoor evenwel, tot op datum van dit rapport, nog geen uitvoeringsbesluit is verschenen (artikel 145, 2de lid *WGP*). In afwachting van het uitvoeringsbesluit, is het Controleorgaan van oordeel dat in het licht van de effectiviteit van haar toezichtsbevoegdheden, de politie elk gebruik van (eender welk type) camera's, inbegrepen het niet-zichtbaar gebruik van camera's, in het REGPOL register dient bij te houden. Tenslotte is er in art 25/8 *WPA* ook nog sprake van het nationaal register geolocalisatie, zijnde een nationaal register met de geolocalisatie van alle door de politiediensten gebruikte vaste camera's dat door de federale politie wordt bijgehouden en op digitale wijze bewaard, onder de benaming "*CamELIA*"⁴⁸. Dit register "*CamELIA*" bevat tevens de geolocalisatiegegevens van de bewakingscamera's die door de (derden) verantwoordelijke(n) moet(en) worden aangemeld aan de politie in het raam van de wettelijke bepalingen van de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's.

3.1.9. Camerabewaking van de gebouwen en politiekantoren en politiecellen

18. De camerabewaking van de politiegebouwen, politiekantoren en politiecellen valt onder de *WPA*. Dat is tevens het geval voor camerabewaking van de inkomhal of het onthaal van het politiecommissariaat. Camerabewaking⁴⁹ in opsluitingsplaatsen draagt bij tot het beschermen en waarborgen van het welzijn van de personen die van hun vrijheid beroofd zijn⁵⁰. Deze camerabewaking is echter alleen denkbaar als een element dat toegevoegd wordt aan een geheel van maatregelen, zoals regelmatige fysieke controle van de opgesloten personen, een beleid ter voorkoming van zelfmoord of zelfverminking, een efficiënt aangiftesysteem voor slachtoffers van ongeoorloofde handelingen in cellen,

⁴⁴ Artt. 46/5, 46/6 en 46/10 *WPA*.

⁴⁵ Art. 25/4 § 2 *WPA*.

⁴⁶ Art. 44/11/3 *octies* *WPA*.

⁴⁷ Art. 65, 3° *juncto* 58 *WVG*.

⁴⁸ *CamELIA* is een visuele toepassing waarmee camera's op een kaart worden getoond. De naam *CamELIA* staat voor *Camera Enhanced Location Information Application*. In deze zin is het de materialisering van het nationaal register geolocalisatie zoals bepaald in art 25/8 *WPA*. Via *CamELIA* zijn alle camera locaties en details - komende van verschillende bronnen - visueel te benaderen: *ANPR*-camera's (*AMS*), bewakingscamera's van privépersonen, ondernemingen of lokale overheden (*IBZ/Camine*) en camera's gevat door de *GPI* zelf.

⁴⁹ Aanbeveling 06/11 uitgaande van de voormalige Privacycommissie of CBPL – nu Gegevensbeschermingsautoriteit of *GBA* - betreffende installatie en gebruik van bewakingscamera's in opsluitingsplaatsen (cellen en arrestantenlokalen) en andere plaatsen van het commissariaat.

⁵⁰ Zie het KB van 14 september 2007 "*betreffende de minimumnormen, de inplanting en de aanwending van de door de politiediensten gebruikte opsluitingsplaatsen*", inzonderheid art. 10.

scheiding, afzondering, toepassing van tuchtsancties of nog de aanwezigheid van een advocaat tijdens het politieverhoor⁵¹.

Het politiegebouw – of de politiepost - moet uitgerust zijn met een duidelijke signalisatie van de camerabewaking zodat de persoon die in één van de cellen zit opgesloten daarvan uitdrukkelijk is ingelicht. De opnames van de opsluiting moeten volledig blijven (geen enkele gedeeltelijke uitwissing) en bewaard worden gedurende een redelijke periode tijdens welke men een klacht kan indienen. Inmiddels heeft voornoemde wet van 19 oktober 2023 een minimum bewaartermijn van 30 dagen opgelegd, maar deze verplichting treedt slechts in werking uiterlijk twee jaar na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad⁵².

Bij het vertonen van de beelden van de verschillende cellen op monitors in het politiecommissariaat, moet de politie een aantal strikte veiligheids- en toegangsmaatregelen nemen: de toegang moet beperkt zijn conform het *need to know* beginsel en proportioneel zijn (m.a.w. enkel de relevante beelden worden geraadpleegd). Een algemene toegang tot de beelden (bijvoorbeeld: monitors in een lokaal waar de personeelsleden in- en uitlopen of aan het onthaal) moet worden vermeden.

Zoals hiervoor gesteld, verzet de WPA zich er niet tegen dat, wanneer de camerabeelden geen operationeel belang hebben, de betrokkene overeenkomstig de WVG en de AVG rechtstreeks toegang tot de camerabeelden van zijn opsluiting krijgt.

3.1.10. Beelden van camera's die gericht zijn op de perimeter van de havenfaciliteiten

19. De federale en lokale politiediensten hebben, binnen het raam van hun opdrachten van gerechtelijke of bestuurlijke politie, vrije en kosteloze toegang in *real time* tot de beelden van de camera's die gericht zijn op de perimeter van de havenfaciliteiten⁵³. De nadere regels van deze vrije toegang tot de beelden, de overdracht en de beveiliging ervan worden bepaald in protocolakkoorden tussen de betrokken politiediensten en openbare vervoersmaatschappij en ter advies voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, voorafgaandelijk aan de ondertekening ervan⁵⁴. Het COC⁵⁵ wijst er hier op dat het dus wel degelijk gaat over bewakingscamera's geplaatst door de beheerder van de plaats, en niet over camera's geplaatst en volledig beheerd door de politiediensten. Als het gaat over vaste camera's geplaatst door de politiediensten zelf op een voor het publiek toegankelijke besloten plaats waarvan zij niet de beheerder zijn, kan dit slechts gebeuren in de gevallen bedoeld in artikel 25/3 §1, 2°, b) tot d) WPA. Men beoogt hier dus alleen de gevallen waarin in eerste instantie de bewakingscamera's worden geplaatst door de beheerder van de plaats, met inachtneming van de Camerawet van 21 maart 2007, en waarvan de toegang tot de beelden in *real time* wordt gegeven aan de politiediensten, op basis van artikel 9, derde lid, 3°, a), van voormelde Camerawet. Als de partijen in de overeenkomst betreffende deze toegang het eens worden over het feit dat deze toegang in *real time* eveneens een opname van de beelden bij de politiediensten als gevolg zal hebben, zullen deze laatste er eveneens op moeten toezien dat alle regels inzake het cameragebruik zoals voorzien in de WPA worden nageleefd. Dit vloeit voort uit het samenlezen van artikel 9 van de camerawet en de artikelen 25/1 §2 en 25/4 §1 WPA. Het betreft dus een andere hypothese dan die bedoeld in artikel 25/3, §1, 2°, b), WPA die het voorwerp uitmaakt van een ander specifiek Koninklijk besluit⁵⁶ en slechts de gevallen beoogt waarin de politiediensten exclusief de plaatser en gebruiker zijn van camera's op een plaats die een bijzonder risico inhoudt voor de veiligheid, die voorkomt in de lijst, na akkoord van de beheerder van de plaats.

Samengevat zijn de hypothesen dus de volgende:

- de politie maakt gebruik van bewakingscamera's geplaatst en gebruikt door een andere verwerkingsverantwoordelijke (*in casu* het Vlaams Gewest) in een voor het publiek toegankelijke besloten plaats middels een toegang in *real time*, zonder de beelden op te nemen: art 9 Camerawet is van toepassing;

⁵¹ Zie in dit verband : «*Les normes du CPT – Chapitres des rapports généraux du CPT consacrés à des questions de fond*» (document CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2009), beschikbaar op www.cpt.coe.int/en/docsstandards.htm

⁵² Artikelen 5 en 13 wet van 19 oktober 2023 "tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door de politiediensten", *B.S.*, 20 november 2023 (dus 20.11.2025).

⁵³ Havenfaciliteiten bedoeld in artikel 5, 6° en 7° van de wet van 5 februari 2007 betreffende de maritieme beveiliging.

⁵⁴ Art 9 van de Wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's.

⁵⁵ Zie ook Verslag aan de Koning bij het Koninklijk besluit van 6 december 2018 tot vaststelling van de plaatsen waar de verwerkingsverantwoordelijke zijn bewakingscamera's kan richten op de perimeter rechtstreeks rond de plaats, de beelden van de bewakingscamera's gedurende drie maanden kan bewaren en toegang in real time tot de beelden kan geven aan de politiediensten (*B.S.*, 18 december 2018, 99553, bespreking artikelen 3 en 4.

⁵⁶ Met name Koninklijk besluit van 6 december 2018 tot uitvoering van artikel 25/3, § 1, 2°, b) van de wet op het politieambt, *B.S.*, 24 december 2018, 102186.

- de politie maakt ook voor zijn doeleinden gebruik van bewakingscamera's geplaatst en gebruikt door een andere verwerkingsverantwoordelijke (*in casu* het Vlaams Gewest) in de zin van het voorgaande streepje en neemt die beelden ook op: art 25/1 §2 e.v. WPA zijn van toepassing;

- de politie is exclusief plaatser en gebruiker van bewakingscamera's binnen de voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen van de openbare vervoersmaatschappij met toestemming van deze laatste: toepassing van art 25/3 §1, 2° b WPA.

De maximale bewaartermijn voor de verantwoordelijke van de verwerking, wanneer dit, voor alle duidelijkheid, *niet* de politie is, bedraagt in dit geval drie maanden, overeenkomstig de artikelen 5 §4, 5^e lid, 6 §3, 3^e lid, 7 §3, 3^e lid en 7/3 §4, 2^e lid van de Camerawet van 21 maart 2007. Het gaat hier om een maximale bewaartermijn en houdt dus geen verplichting in om ook daadwerkelijk drie maanden te bewaren.

3.2. Bijzondere gegevensbanken

20. Artikel 44/11/3 § 1 van de WPA bepaalt dat de oprichting van een GBO enkel mogelijk is wanneer de uitoefening van de opdrachten van bestuurlijke en van gerechtelijke politie vereisen dat de politiediensten de persoonsgegevens en de informatie bedoeld in artikel 44/1 WPA structureren, zodat ze rechtstreeks kunnen worden teruggevonden. Het gaat dus om een 'operationele' gegevensbank.

21. Daarnaast wordt de oprichting van een GBO gekoppeld aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- in specifieke omstandigheden;
- voor de uitoefening van de opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie;
- voor bijzondere behoeften.

Artikel 44/11/3 §2 WPA voorziet verder dat de oprichting van een GBO (bijkomend) door minstens één van de volgende bijzondere behoeften moet worden verantwoord:

- a) de noodzaak om persoonsgegevens en informatie te classificeren in de zin van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen⁵⁷;
- b) de technische of functionele onmogelijkheid om de ANG te voeden met alle of een gedeelte van de in deze gegevensbanken verwerkte persoonsgegevens en informatie;
- c) het niet ter zake dienend of overmatige karakter van de centralisering van alle of een gedeelte van de persoonsgegevens of de informatie in de ANG in het kader van de uitoefening van de opdrachten van bestuurlijke politie en van gerechtelijke politie.

22. De voorwaarden voor de oprichting van een GBO liggen dus duidelijk wettelijk vast. Deze wettelijke bepalingen vormen dan ook het referentiekader voor het COC om een bepaalde gegevensbank te aanzien als een GBO. De verwerkingsverantwoordelijke moet, vooraleer deze gegevensbank op te nemen in REGPOL of in een lokaal register, onderzoeken of de oprichting van een GBO noodzakelijk is en de voorgenomen gegevensopslag aan de wettelijke voorwaarden voldoet om als een GBO beschouwd te kunnen worden. Het specifiek doeleinde waarvoor de GBO wordt opgericht moet kaderen binnen een opdracht van bestuurlijke en gerechtelijke politie.

23. De verwerkingsverantwoordelijke (de politie-entiteit) moet onderzoeken of het opmaken van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB of *DPPIA*⁵⁸) verplicht dan wel aangewezen is (artikel 58 WVG). Onder omstandigheden zal de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking (gegevensopslag in een GBO) het COC moeten raadplegen. Dat is minstens het geval wanneer:

- het uitvoeren van een verwerking, in het bijzonder bij gebruik van nieuwe technologieën, een hoog risico oplevert voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen (art. 58);
- uit de *DPPIA* een hoog risico blijkt en de verwerkingsverantwoordelijke niet de nodige maatregelen kan nemen om het risico te beperken; of indien de aard van de verwerking, in het bijzonder bij gebruik van nieuwe technologieën, mechanismen of procedures, een hoog risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen met zich brengt (art. 59 §1 1° en 2°).

⁵⁷ Thans "Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten, veiligheidsadviezen en de publiek gereguleerde dienst" (opschrift vervangen door de "Wet van 7 april 2023 houdende wijziging van de wet van 11 december 1998, betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen", *B.S.*, 9 juni 2023).

⁵⁸ Data Protection Impact Assessment.

24. De GPI kan dus bijvoorbeeld niet de volgende argumenten weerhouden om een bijzondere gegevensbank op te richten:

- beweerde werklust vereist voor de vatting, de voeding en de overdracht van de gegevens naar de ANG;
- beweerd gebrek aan kennis van het gebruik van een ANG of een basisgegevensbank;
- beweerd gebrek aan (beweerdelijke) gebruiksvriendelijkheid van de ANG of een basisgegevensbank.

3.3. Triptiek

25. De op de basis van de WPA uitgewerkte regeling voor het uitvoeren van de triptiek vindt zijn oorsprong in de voormelde dwingende 'Gemeenschappelijke Richtlijn MFO-3', Fiches B04 en B05 en de COL 20/2010 van het College van procureurs-generaal bij de hoven beroep "*betreffende de Driedelige gerechtelijke identificatie – Herwerking van het voorblad van de oorspronkelijke processen-verbaal*", herzien op 19 oktober 2012⁵⁹. De gerechtelijke triptiek wordt uitgevoerd om bij te dragen tot de identificatie van personen en bestaat uit 3 luiken:

- vinger- en handpalmafdrukken;
- foto's;
- individuele persoonsbeschrijving.

26. De COL 20/2010 is openbaar en vermeldt de omstandigheden waarin de triptiek moet worden afgenomen en nader uitgewerkt in de hiervoor vermelde niet openbaar gemaakte Fiches.

27. ...

28. Er moeten **verplicht** vingerafdrukken van een verdachte genomen worden wanneer de betrokken persoon ouder is dan 14 jaar⁶⁰ en indien de persoon hetzij:

- verhoord wordt en er voor hem een verband met een concreet feit werd bevestigd (bewezen) of hij het voorwerp uitmaakt van ernstige verdenkingen door de politiediensten (voor zover het niet gaat om een KOF4⁶¹);
- van zijn vrijheid beroofd wordt (vanaf het moment waarop, ten behoeve van het onderzoek, de betrokken persoon niet meer de vrijheid heeft om te gaan en te komen waar hij wil);
- ter beschikking gesteld wordt van de gerechtelijke overheid of van de Dienst Vreemdelingenzaken;
- opgesloten dient te worden in een strafinrichting als gevolg van een gerechtelijk bevel of een gerechtelijke beslissing.

De triptiek wordt ook opgemaakt in het kader van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (Vreemdelingenwet).

29. Voor minderjarigen die jonger zijn dan 14 jaar moet de met het dossier belaste magistraat bovendien zijn toestemming geven om de driedelige gerechtelijke identificatie uit te voeren. Deze toestemming moet vermeld worden in het proces-verbaal.

30. Bij illegaal verblijf **MOET** de gerechtelijke triptiek altijd toegepast worden.

De strikt noodzakelijke dwang kan uitgevoerd worden voor het afnemen van vingerafdrukken (cf. art. 37 WPA).

Voor de triptiek werd de praktische werkwijze uitgewerkt in de fiches B03, B04 en B05 van de MFO-3.

4. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

4.1. Het gebruik van camera's

31. Bij nazicht van het cameraregister *CamELIA* kon het COC geen registraties van camera's in beheer van de SPN Kust terugvinden. Voor wat betreft het nationaal register REGPOL bleek dat het cameragebruik werd aangegeven met uitzondering van de camera's in de politiecellen van sectie X, de camera's in verhoorlokalen in sectie Y en de

⁵⁹ Raadpleegbaar op: https://www.om-mp.be/sites/default/files/u1/col_20_2010_herziene_versie.

⁶⁰ Concreet: "*Vanaf de dag volgende op de dag van zijn 14de verjaardag*", cfr. De COL 20/2010.

⁶¹ KOF4 betreft een concreet feit van type 4 waarvan het operationeel belang zo miniem is dat deze nooit in de operationele databank wordt opgenomen.

bewakingscamera's in sectie Y. Deze laatste drie werden pas na de aankondiging van het toezicht door het COC in het REGPOL geregistreerd. Dit werd door de SPN Kust aan het COC bevestigd.

32. ...

33. Uit de aan het COC verstrekte antwoorden kon worden afgeleid dat de SPN Kust gebruik maakt of heeft gemaakt van mobiele camera's zoals, *bodycams* (individuele camera's⁶²), *ANPR* en *drones* (hoofdstuk 4.1.1), en vaste camera's zoals camera's aan de maritieme toegangen, camera's aan de jachthaven, camera's in de politiecellen, camera's in de verhoorlokalen (...). Deze eerste antwoorden, aangeleverd door de directie SPN, waren echter dermate onduidelijk of vaag geformuleerd dat deze nog verdere uitleg vroegen en, zoals hierna zal blijken, een impact hadden op de vaststellingen tijdens de visitatie.

4.1.1. Mobiele camera's

4.1.1.1. M.b.t. de *bodycams*

34. De SPN Kust gaf aan gebruik gemaakt te hebben van *bodycams*. Uit het eerste antwoord blijkt dat de SPN Kust de *bodycams* enkel had gebruikt in een testfase en ter evaluatie van het aanbod op de markt. Deze testfase bleek ondertussen ook afgelopen te zijn. Gezien het voor het COC niet duidelijk was gedurende welke periode deze *bodycams* getest werden en/of in voorkomend geval er in de toekomst nog gebruik zou van gemaakt worden, heeft het COC op 25.04.2023 een aantal vervolgvragen gesteld.

35. Uit het antwoord blijkt dat de SPN Kust van 14.06.2019 tot 17.07.2019 vijf modellen van *bodycams* operationeel tijdens interventieopdrachten heeft getest.

36. Het COC wenst er op te wijzen dat de WPA (en de WVG) niet voorziet in een wettelijke regeling voor het 'testen' van de camera's. De *bodycams* moeten vóór de aankoop en het gebruik ervan reeds voldoen aan alle wettelijke voorwaarden en verplichtingen tot homologatie. De SPN Kust kan eventueel testen uitvoeren met de leverancier op grond van één van de rechtmatigheidsgronden van Titel 1 WVG en met naleving van alle voorwaarden zoals de verplichting tot informatieverstrekking.

37. Aangezien sedert 17.07.2019 door de SPN Kust geen *bodycams* meer worden gebruikt, kon het COC geen andere of bijkomende vaststellingen meer verrichten.

4.1.1.2. M.b.t. de *ANPR*

38. Uit de eerste antwoordelementen blijkt dat de SPN Kust gebruik heeft gemaakt van een mobiele *ANPR* om in te zetten aan de ferrylijn in Zeebrugge. Door de stopzetting van de ferrylijn en door het operationeel maken van het *ANPR*-schild rond de haven verviel het operationeel belang. Omwille van technische problemen zou de *ANPR* binnen de SPN Kust evenwel nooit gebruikt zijn geweest en kon het COC hieromtrent ook geen vaststellingen doen.

4.1.1.3. M.b.t. de *drones*

39. Een ander type mobiele camera zijn de camera's gemonteerd op *drones*. Volgens wat blijkt uit de eerste antwoordelementen van de directie SPN worden de beelden van de *drones* gedurende max 30 dagen bewaard en was er geen logging voorzien (zie evenwel verder punt 4.1.4 m.b.t. het bewaren en de logging).

4.1.2. Vaste camera's

4.1.2.1. M.b.t de camera's maritieme toegangen en camera's Vlaams Gewest

40. Uit de eerste antwoordelementen van de directie SPN blijkt dat er door de SPN MIK gebruik gemaakt wordt van camera's aan de jachthavens en camera's (beheerd door het Vlaams Gewest) aan de maritieme toegangen.

41. Het eigen camerasysteem van de SPN in de jachthavens blijkt nog niet operationeel omdat de koppeling met het VMS⁶³ nog niet werd gerealiseerd. Ten tijde van de visitatie stonden er alleen camera's in de haven van Nieuwpoort en werden er nog geen camera's geplaatst in Oostende, Blankenberge en Zeebrugge. Tot op de dag van de visitatie waren

⁶² Door voormelde wet van 19 oktober 2023 wettelijk gedefinieerd als "individuele camera".

⁶³ VMS is het Video Management System.

de beelden van de camera's aan de jachthavens in beheer door de SPN Kust niet zichtbaar op het SPN MIK⁶⁴. Wanneer de beelden zichtbaar zullen zijn op het SPN MIK, zullen deze, volgens de directie SPN, enkel raadpleegbaar zijn via een individuele login en paswoord. Verder zullen de beelden niet worden gedeeld noch ter beschikking worden gesteld van derden met uitzondering van de federale politie, procureur des Konings en/of onderzoeksrechter.

42. Uit het antwoord van de SPN MIK blijkt dat er twee gescheiden camerasystemen zijn. De beelden van de camera's van het Vlaams Gewest zijn bedoeld voor veiligheidsdoeleinden waaronder scheepvaartbegeleiding, staan aan de koppen van de havens (ingangen van de havens), worden gedeeld via een webapplicatie en zijn toegankelijk op het SPN MIK maar worden niet op de server van de politie opgeslagen. De opslag van de beelden gebeurt enkel op de server van het Maritiem Redding en Coördinatie Centrum (MRCC⁶⁵). De douane en defensie hebben op het MIK een eigen toegang tot het cameranetwerk van het Vlaams Gewest.

43. Het SPN MIK gaf aan dat ze in *real time* toegang heeft tot het cameranetwerk van het Vlaams Gewest. (...) Het COC kon tijdens de visitatie vaststellen dat er een vraag aan het MRCC diende gesteld te worden om camerabeelden van het Vlaams Gewest op de schermen te laten verschijnen. De mogelijkheden van deze camera's bleken echter beperkt aangezien de camera's slechts in zeer beperkte mate konden gestuurd (gericht) worden en dit eveneens na de tussenkomst van het MRCC.

44. Tijdens de visitatie stelde het COC vast dat de camerabeelden van de camera's in beheer bij het Vlaams Gewest zichtbaar werden gesteld op de schermen in het lokaal van het MIK. De politiemedewerkers van SPN MIK zitten fysiek in het midden in het lokaal en zijn daarbij omringd door medewerkers van defensie en douane die hun eigen rechtstreekse toegang tot de beelden van het Vlaams Gewest hebben. De beelden zijn dan ook zichtbaar voor alle aanwezigen in het lokaal. Indien de beelden enkel op de monitors van de medewerker SPN verschijnen, dan heeft, omwille van de plaatsing van deze medewerker, de medewerker van defensie of de douane ook toegang tot deze beelden. De camerabeelden worden door de operators van SPN MIK opgevraagd voor politionele doeleinden, zoals de ondersteuning bij acties of het sturen van interventies.

45. SPN MIK bevindt zich in een zeer precare situatie. SPN maakt gebruik van de niet politionele camera's (van het Vlaamse Gewest) en een niet-politionele dispatchingruimte (MIK) waar de politieambtenaar van SPN MIK samen met operatoren van defensie en de douane, ieder in het kader van de uitoefening van zijn wettelijke bevoegdheden. Daarbij blijkt dat het niet een situatie betreft waarbij toepassing wordt gemaakt van artikel 5 § 4 van de Camerawet van 21 maart 2007. Het betreft dus niet een situatie waarbij de camerabeelden van een overheid (Vlaams Gewest) onder toezicht van de politie in *real time* worden bekeken waarvan deze overheid (Vlaams Gewest) de verwerkingsverantwoordelijke is.

Het betreft evenmin een situatie bedoeld in artikel 25/5 § 2 van de WPA waarbij het gaat om het gebruik van politiecamera's die onder de toepassing van de WPA vallen, onder het toezicht van SPN MIK, ook door andere personen in het kader van hun wettelijke bevoegdheid in *real time* worden bekeken, behoudens in de gevallen waarin de wet voorziet. In dit scenario worden dus door derden (defensie en douane) in *real time* camerabeelden bekeken die afkomstig zijn van politiecamera's, wat *in casu* dus niet het geval is.

46. Samen met de SPN is het Controleorgaan van oordeel dat SPN MIK zich in een situatie bevindt zoals bedoeld in artikel 25/1 § 2 WPA. SPN MIK gebruikt namelijk camerabeelden die afkomstig zijn van camera's die geplaatst zijn door een andere verwerkingsverantwoordelijke met toepassing van de Camerawet van 21 maart 2007 of van andere wetten, en dus ook door SPN MIK worden verwerkt (gebruikt). Daardoor valt dit cameragebruik door SPN MIK onder de toepassing van de WPA.

Aanbeveling 1

Momenteel bevindt SPN MIK zich wettelijk in een zeer precare situatie. Het Controleorgaan beveelt dan ook aan dat de directie SPN bij de uitrol van het eigen camerasysteem de situatie onderzoekt of, en zo ja in welke mate, deze politiedienst in een gemeenschappelijke "dispatchingruimte" met niet-politiediensten op algemene en systematische wijze aan deze entiteiten toegang verleent of kan verlenen tot de camerabeelden die afkomstig zijn van politiecamera's waarvoor de directie SPN de verwerkingsverantwoordelijke is zoals vastgelegd in de WPA. Het wordt aanbevolen de conclusie van dit onderzoek en de beslissing die in dit verband door de directie SPN worden genomen aan het Controleorgaan over te maken.

⁶⁴ SPN MIK zijn de leden van de scheepvaartpolitie die verbonden zijn aan het MIK gevestigd in Zeebrugge.

⁶⁵ Het MRCC vormt samen met het MIK de Kustwachtcentrale, [Kustwachtcentrale | Kustwacht \(kwgc.be\)](http://www.kustwacht.be).

Verzoek 1

Het COC verzoekt de directie SPN het Controleorgaan te informeren van zodra het politioneel camerasysteem van SPN Kust operationeel is.

4.1.2.2. M.b.t. de camera's in de politiecellen

47. Uit de eerste antwoordelementen blijkt dat de SPN Kust gebruik maakt van camera's in de politiecellen. Bij het plaatsbezoek werd vastgesteld dat er camera's aanwezig zijn in zowel de individuele politiecellen evenals in de collectieve politiecel. Er werd door het COC vastgesteld dat de beelden, zoals meegedeeld door de SPN Kust, enkel zichtbaar zijn voor het politiepersoneel. Er wordt in de politiecellen geen geluid opgenomen.

48. De politiegebouwen van de SPN Kust zijn voorzien van de nodige reglementaire pictogrammen inzake camerabewaking.

4.1.2.3. M.b.t. de camera's in de verhoorlokalen

49. Blijkens de eerste antwoordelementen is er voor de SPN Kust een PIA in opmaak voor het gebruik van camera's in de verhoorlokalen.

50. Tijdens de visitatie heeft het COC vastgesteld dat de camera's die aanwezig waren in de verhoorlokalen permanent filmen, maar er geen geluid wordt opgenomen. Hoewel in de verhoorlokalen de opslag van camerabeelden door middel van een knop moet worden geactiveerd, wordt er dus sowieso gefilmd.

51. In de verhoorlokalen wordt er volgens de SPN Kust geen vertrouwelijk overleg gepleegd tussen verdachte en advocaat. Voor het vertrouwelijk overleg wordt een apart lokaal voorzien wat door het COC ook werd vastgesteld.

52. De praktijk van het algemeen, ongedifferentieerd en **systematisch uitvoeren van cameratoezicht in verhoorlokalen is disproportioneel en daardoor onwettig**, zoals reeds door het COC gesteld in zijn rapport DIO21001⁶⁶. Een loutere mededeling aan de verhoorde uit hoofde van transparantie is niet afdoende, noch kan de toestemming van de verhoorde persoon als rechtsgrond dienen⁶⁷. Cameratoezicht kan alleen **in concrete omstandigheden op basis waarvan het toepassen van cameratoezicht noodzakelijk blijkt om de veiligheid van alle betrokken personen en aanwezigen in de politiecommissariaat te kunnen waarborgen**.

Hoewel er geen sprake was van opname van communicatie in de verhoorlokalen, wordt volledigheidshalve opgemerkt dat het audiovisueel verhoor strikt wordt geregeld in hoofdstuk VII^{quater} (in het bijzonder art. 112ter Sv.) van het Wetboek van Strafvordering, naast de bepalingen inzake het audiovisueel verhoor voor minderjarigen, dat geregeld wordt in de artikelen 92 tot en met 103 Sv. Een audiovisueel verhoor kan slechts plaatsvinden indien bevolen door de procureur des Konings of de onderzoeksrechter, gevolgd door alle in voormelde artikelen voorziene modaliteiten en pleegvormen. Het komt de politie dus **niet** toe om dit ambtshalve te doen. Daarmee wordt bedoeld noch het filmen op zich (zonder opslag) van een verhoor (behoudens dus om redenen van veiligheid en dus in het kader van de bestuurlijke politiefunctie), laat staan het opnemen, ergo het filmen (en opnemen) van een vertrouwelijk overleg in dergelijk verhoorlokaal.

Op basis van bovenstaande had het COC dan ook het voornemen om een corrigerende maatregel op te leggen teneinde deze verwerking met onmiddellijke ingang stop te zetten.

In het raam van de fase van de prelectuur ontving het COC evenwel een antwoord van de directie SPN waaruit blijkt dat de toezichtcamera's in de verhoorlokalen ondertussen in het beheersysteem permanent werden uitgeschakeld. Bijkomend werden de camera's zichtbaar afgeplakt zodat het voor de verhoorde personen duidelijk is dat deze camera's buiten werking zijn. Volledigheidshalve werd door de directie SPN ook meegedeeld dat dergelijke ingreep eveneens werd gedaan bij SPN Antwerpen waar op dezelfde manier gewerkt werd. De diensthoofden binnen SPN werden op 01.03.2024 ook ingelicht over en gewezen op het verwerkingsverbod.

Gelet op de door de directie SPN genomen maatregelen wordt de voorgenomen corrigerende maatregel zonder voorwerp.

⁶⁶ https://www.contreleorgaan.be/files/DIO21001_Beperkt_Toezicht_Camera_Verhoorlokaal_Publiek_N.pdf

⁶⁷ De toestemming kan nooit een valabele rechtsgrond zijn voor een operationeel politionele verwerking; er moet steeds een uitdrukkelijke wettelijke (of eventueel reglementaire) basis zijn, waarin in voorkopend geval de omstandigheden waarin en de wijze waarop toestemming van de betrokkene kan worden verkregen, wordt geregeld (cf. art. 33 §1, 1° en 2° WVB; overweging 35 LED).

4.1.2.4. M.b.t. (...)

53. (...)

4.1.3. M.b.t. de *DPIA*, interne richtlijnen en evaluaties inzake de camera's

54. Voorafgaand aan het gebruik van de hiervoor vermelde camera's moeten een aantal formaliteiten in acht worden genomen, met name het opmaken van een *DPIA*, het verkrijgen van de toestemming voor het gebruik van de camera's en, in voorkomend geval, de opmaak van interne richtlijnen. Een *DPIA* bevat ten minste een algemene beschrijving van de beoogde verwerkingen, een beoordeling van de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, de beoogde maatregelen ter beperking van de risico's, de voorzorgsmaatregelen, de beveiligingsmaatregelen en de mechanismen die zijn ingesteld om de persoonsgegevens te beschermen. In dit toezichtrapport worden per aangeleverde *DPIA* en bijgaande documenten enkele algemene *prima facie* opmerkingen gemaakt.

4.1.3.1. De camera's in de verhoorlokalen

55. Er werd aangaande de camera's in de verhoorlokalen geen *DPIA* overgemaakt aan het COC.

Aanbeveling 2

Het COC beveelt aan dat de directie SPN de *DPIA*, bedoeld in artikel 58 van de Wet Gegevensbescherming, voor de camera's in de verhoorlokalen opmaakt en aan het COC overmaakt.

4.1.3.2. De *bodycams*/individuele camera's

56. Inzake het gebruik van de *bodycams* heeft het COC een *DPIA*, een interne tijdelijke nota, evenals een evaluatie voor deze *bodycams* ontvangen.

57. De *DPIA* werd in 2018 opgemaakt voor het testen van *bodycams* voor zowel de DAS⁶⁸, de DAH⁶⁹ en de SPN. Uit deze *DPIA* blijkt dat er biometrische gegevens zouden worden verwerkt en dat de *bodycams* tijdens de testfase gebruikt konden worden op basis van standaardprofielen i.p.v. individuele profielen waardoor er geen degelijke loggings konden worden aangemaakt. Het verwerken van biometrische gegevens werd tijdens de visitatie evenwel weerlegd.

Blijkens de *DPIA* zouden de *bodycams* een opname van 30 seconden maken alvorens ze worden ingeschakeld, de zogenaamde buffermodus. In het rapport CON19008⁷⁰ van het COC werd gewaarschuwd dat het gebruik van een buffermodus in principe onwettig was omdat het effectief gebruik van de *bodycam* gekoppeld is aan een voorafgaande mondelinge waarschuwing door de politieambtenaar. Het spreekt voor zich dat deze wettelijke voorwaarde niet kon worden nageleefd wanneer de camera reeds beelden verwerkt vóórdat de waarschuwing aan de gefilmde persoon wordt gegeven. Sedert de inwerkingtreding van de wet van 19 oktober 2023 op 20 januari 2024 stelt dit probleem zich evenwel niet meer omdat de pre-opname van 30 seconden thans expliciet in de WPA is vastgelegd en zelfs verplichtend werd gemaakt⁷¹.

58. Uit de interne tijdelijke nota blijkt dat, naast interventieopdrachten, ook testopnames werden gemaakt. Het is evenwel niet duidelijk of er alleen testopnames gemaakt werden en/of dit gebeurde tijdens het uitvoeren van operationele opdrachten of op nog andere momenten. Tijdens de visitatie werd aan het COC meegedeeld dat de testen werden uitgevoerd in de publieke ruimte⁷² in Zeebrugge en dat er niets werd opgenomen tijdens operationele opdrachten, wat in tegenspraak is met wat initieel in de eerste antwoordelementen werd meegedeeld.

⁶⁸ DAS: directie van de openbare veiligheid

⁶⁹ DAH: directie van de wegpollitie

⁷⁰ https://www.controleorgaan.be/files/CON19008_Ambtshalve_Advies_COC_Bodycam_N.PDF.

⁷¹ Artikelen 2, b) en 3, c) wet van 19 oktober 2023.

⁷² De juridische term in het licht van de regeling van het cameragebruik in de WPA betreft een "niet-besloten plaats" (art. 25/2 § 1, 4°).

59. In de evaluatie van de *bodycams* leest het COC dat de SPN Kust ervan uitgaat dat de *bodycam* niet kan worden ingezet bij grenscontroles (artikel 21 WPA⁷³) door de SPN. Daarbij wordt verwezen naar artikel 25/3 §2 WPA⁷⁴. Het COC wenst te benadrukken dat het opzet van dit artikel het tegengaan van discriminatie lijkt te zijn. Dit artikel sluit niet uit dat camera's gebruikt worden voor opdrachten van gerechtelijke politie, waaronder het opsporen van illegalen in het kader van mensenhandel/mensensmokkel en dus duidelijk gaat over het opsporen van misdrijven waarop de uitsluiting van art. 25/3 §2 WPA niet van toepassing is. Het valt ook niet uit te sluiten dat een politie-interventie een component van bestuurlijke politie in zich draagt. Een interventie is dan niet 'gericht op vreemdelingen' op zich maar op het handhaven van de openbare orde in het licht van, bijvoorbeeld, een politiecontrole van illegalen op het strand of personen die in de haven aanwezig zijn met de bedoeling de oversteek naar het Verenigd Koninkrijk te maken. Voor de politiedienst die de interventie uitvoert staat het dus *ab initio* en juridisch niet vast dat het om 'vreemdelingen' gaat, noch viseren ze daarmee *ab initio* 'vreemdelingen' als zodanig, maar wel personen die de vreemdelingenwetgeving niet lijken na te leven. Een en ander lijkt anders te zijn wanneer, buiten de opsporing van het illegaal verblijf in België en het leveren van hand en spandiensten aan dat illegaal verblijf, de camera gebruikt zou worden met het oog op het preventief monitoren van, bv., de leefgewoonten (bezigheden) van vreemdelingen (op een bepaalde plaats). Dit laatste lijkt een meer plausibel voorbeeld van een mogelijk uitgesloten doelstelling te zijn die door art. 25/3 §2 WPA wordt geïmplied en dus een voorbeeld waarbij het gevaar voor (al dan niet bewust) discriminatoire beeldverwerkingen op de loer ligt.⁷⁵

60. Uit het evaluatieverslag over de *bodycams* blijkt dat de gebruikers enkele precieze opmerkingen hadden waaronder het bewaard blijven van de beelden op de camera's waar ze bovendien toegankelijk bleven voor ieder lid van de SPN Kust en er sprake was van de mogelijkheid tot het raadplegen van de camerabeelden door een "verwerker", nl. de firma X. Het COC deelt deze bezorgdheden en is verder ten zeerste verontrust dat er sprake was, of zou geweest zijn, van de mogelijkheid tot het *live* consulteren van beelden door een verwerker, nl. de firma X, maar heeft dit laatste niet kunnen vaststellen.

61. Het COC merkt, ten overvloede, op dat het de verantwoordelijkheid is van de directie SPN om na te gaan of er bij het gebruik van politiecamera's sprake is van een verwerkingsverantwoordelijke-verwerker relatie en zo ja, een verwerkerovereenkomst moet worden afgesloten (artikel 53 e.v. WVG). Daarnaast wordt opgemerkt dat het voornemen om bepaalde (bijzondere) categorieën persoonsgegevens te verwerken moet overeenstemmen met de daadwerkelijke bedoeling van de SPN. Het kan dus niet de bedoeling zijn dat in de *DPIA* sprake is van de verwerking van biometrische gegevens terwijl dat in werkelijkheid, zo blijkt uit de vaststellingen van het COC, niet de bedoeling was/is. Uit het antwoord in de prelectuur fase van de directie SPN blijkt dat het pilootproject liep onder de verantwoordelijkheid van de Algemene Directie van de Bestuurlijke politie (DGA) van de federale politie waarvan de SPN deel uitmaakt. Dit belet evident niet dat de SPN deze beelden voor zijn eigen doeleinden verwerkt.

4.1.3.3. De ANPR

62. Ook voor wat betreft de, voor de SPN Kust niet meer in gebruik zijnde, mobiele ANPR werd een *DPIA* overgemaakt. In de voorliggende *DPIA* kon het COC bijvoorbeeld lezen dat aan de PC, samen met de USB-stick, een geplastificeerd procedure-blad ligt waarop het paswoord en login staat. In deze *DPIA* wordt dit gezien als een "verwaarloosbaar" risico. Gezien nog andere secties binnen de directie SPN gebruik maken van mobiele ANPR's stelt het COC zich op het vlak van de beoordeling van het risico en de beveiligingsmaatregelen ernstige vragen.

Aanbeveling 3

Gezien het gebruik van mobiele ANPR-camera's in andere secties van de SPN beveelt het COC de directie SPN aan om deze DPIA te actualiseren en om terdege rekening te houden met de nodige en gangbare veiligheidsvoorzieningen inzake toegang tot en gebruik van de ANPR-gegevens.

4.1.3.4. De Drones

63. Inzake het gebruik van de drones heeft het COC een document "dataflow intern" en een *DPIA drones* ontvangen. Er blijkt dat er *drones* in gebruik zijn waarbij er telkens één camera wordt gebruikt voor alle acties (besturen, infrarood

⁷³ Art. 21 WPA: "(De politiediensten) zien toe op de naleving van de wettelijke bepalingen met betrekking tot de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. (Zij) vatten de vreemdelingen die geen houder zijn van de identiteitsstukken of van de documenten vereist door de reglementering op de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en nemen te hunnen opzichte de maatregelen voorgeschreven door de wet of de bevoegde overheid".

⁷⁴ Art. 25/3 § 2 WPA: "Het zichtbare gebruik van camera's voor het inwinnen van informatie van bestuurlijke politie bedoeld in artikel 44/5, § 1, is uitsluitend toegelaten in de gevallen bedoeld in artikel 44/5, § 1, eerste lid, 2° tot 6°. Wat artikel 44/5, § 1, eerste lid, 5°, betreft, kan dat gebruik bovendien alleen worden toegelaten ten aanzien van de categorieën van personen bedoeld in artikelen 18, 19 en 20".

⁷⁵ Vgl. Parl. St., Kamer, nr. DOC 54-2855/001, p.21.

en gewone camera). Er wordt geen geluid opgenomen en er is evenmin een opname van de communicatie tussen piloot en operator.

64. Om aan te tonen dat het om een politiedrone gaat, werden er herkenbare merktekens op de *drone* aangebracht. In werkelijkheid blijkt het een sticker te zijn met daarop het opschrift "*politie Kust*". Het COC merkt op, en wordt door de SPN daarin bijgetreden, dat gezien de *drone* op 90 m hoogte vliegt dit opschrift in werkelijkheid niet zichtbaar is en deze dus niet identificeerbaar is als een politiedrone.

65. De beoogde plaatsten van inzet van de *drones* werden in de *DPIA* niet bepaald. Tijdens de visitatie werd meegedeeld dat de plaats en manier van inzet afhankelijk was van de opdracht. De SPN voert opdrachten uit voor alle lokale en federale politiediensten die daarom verzoeken, evenals voor externe diensten zoals brandweer, douane enz. ... Initieel wordt DAFA bevraagd, maar wanneer deze geen bijstand kan leveren, worden politiezones in West-Vlaanderen en het SPN bevraagd. Momenteel is het hoofddoel het gebruik voor opdrachten van bestuurlijke politie.

Aanbeveling 4

Gelet op het feit dat de drone in de praktijk niet identificeerbaar is als politiedrone beveelt het COC de directie SPN aan om na te gaan of er een transparantere manier is om de drone beter identificeerbaar te maken op een hoogte van 90 meter. Het COC verwijst daarbij naar een praktisch oplossing die wordt aangereikt in het rapport van het COC van 15 maart 2022 betreffende het "Thematisch onderzoek en advies uit eigen beweging naar het cameragebruik door middel van drones door de geïntegreerde politie, randnummer 44 (DIO20009/1)"⁷⁶.

Aanbeveling 5

*Het COC beveelt de directie SPN aan om deze *DPIA* drones te actualiseren naar het de facto gebruik van de drones.*

Aanbeveling 6

Gezien overgeschakeld werd naar het streaming systeem van DAFA met bijhorende opslag van beelden en de mappen in teams niet meer worden gebruikt beveelt het COC SPN Kust aan om de in onbruik geraakte mappen in teams te verwijderen.

4.1.3.5. De Vaste camera's jachthavens

66. Inzake de vaste camera's aan de jachthaven heeft het COC een *DPIA* en instructienota ontvangen. Blijkens de instructienota werd de *real time* toegang tot de camera's van het Vlaams Gewest stopgezet gezien er geen duidelijkheid was over een overeenkomst met de beheerder, zijnde MRCC, en er tevens geen *DPIA* opgemaakt werd. In het antwoord wordt gesteld dat de *real time* toegang een uitdovend karakter had en dat dit zou stopgezet worden wanneer de camera's in eigen beheer (actief) zijn. Bij de visitatie werd aan het COC meegedeeld dat er enkel, indien nodig en na vraag aan het MRCC, toegang tot de camerabeelden onder beheer van het MRCC mogelijk is. Eerder hadden de operatoren van het SPN MIK zelf de mogelijkheid om deze beelden, via een webapplicatie met generieke login uitgaande van het MRCC, in real-time te bekijken. De camera's van het Vlaams Gewest vallen niet onder het beheer van de Scheepvaartpolitie.

67. In de *DPIA* stelt het COC vast dat de beelden van de camera's in eigen beheer zichtbaar zullen zijn in de dispatching van Nieuwpoort en Oostende om zo aansturing van de ploegen mogelijk te maken in het kader van grenscontrole en voor de *calltakers*⁷⁷ van het CIC West-Vlaanderen bij noodoproep of verdachte handelingen. Het MIK zou overal een toegang toe krijgen. Op deze precaire situatie werd reeds ingegaan onder randnummers 45 en 46 gevolgd door een aanbeveling. Ook in randnummer 93 komt wordt deze situatie aangekaart.

Tijdens de visitatie deelt men aan het COC mee dat deze camera's zo op de jachthavens gericht zijn om te kunnen zien waar een boot zal aanleggen en om er indien nodig een controle op uit te voeren. De camera's bieden de mogelijkheid om op zo een manier in te zoomen dat er inzage in de kajuiten/privévertrekken van de boten mogelijk is. Het zou, volgens de directie SPN, echter niet de bedoeling zijn om een observatie te doen op een bepaald schip. Het COC leidt uit deze mogelijkheid tot inzoomen af dat de kans bestaat dat er met of zonder opzet persoonsgegevens kunnen verwerkt worden die een schending kunnen opleveren van artikel 8 EVRM⁷⁸, het recht op privéleven.

68. Het COC merkt op dat het aan de directie SPN toekomt om het bereik van de camera's zodanig in te stellen dat deze beantwoord aan de vereiste van proportionaliteit.

⁷⁶ Raadpleegbaar op www.contrôleorgaan.be/nl/publicaties/rapporten.

⁷⁷ Het betreft de personeelsleden van de federale en lokale politie bedoeld in Koninklijk besluit van 26 juni 2002 betreffende de organisatie van de gecentraliseerde dispatchingcentra en van het nationaal invals punt.

4.1.3.6. De Camera's in de politiecellen

69. Voor wat betreft de camera's in de politiecellen, hierna cellencamera's, ontving het COC een handleiding "*gebruik van en toezicht op de opsluitingsplaatsen SPN Kust*". Uit deze handleiding blijkt dat er een permanente camerabewaking in de cellen is voorzien. De beelden van de bezette cellen dienen zichtbaar gesteld en gemonitord te worden op deze schermen door het aanwezige personeel. Tijdens de visitatie deelde de SPN Kust mee dat er geen beelden opgeslagen worden. Het COC stelt evenwel vast dat uit de handleiding kan afgeleid worden dat het de bedoeling is dat de camerabeelden wel opgenomen worden gezien er verschillende profielen worden beschreven die toegang geven tot de beelden. Bovendien wordt door de wet van 19 oktober 2023 het bewaren van camerabeelden van opsluitingsplaatsen wettelijk verplicht, zij het voor een minimale termijn van dertig dagen (artikel 5, dat het artikel 25/6 WPA wijzigt en aanvult met een 2^e lid), en dit uiterlijk vanaf 20 november 2025 (artikel 13). Hoe dan ook rust op de SPN de verantwoordelijkheid dat de registraties in REGPOL overeenstemmen met de werkelijkheid (art. 55 WVG *juncto* 145 WGP).

70. Een *DPIA* voor de cellencamera's in sectie Y van SPN Kust zou reeds zijn opgesteld maar niet gevalideerd en ook niet overgemaakt aan het COC. Wat betreft de cellencamera's voor sectie X van SPN Kust blijkt dat er een *DPIA* in voorbereiding is.

Verzoek 2

Het COC verzoekt de directie SPN om de DPIA's voor de camera's in de politiecellen voor de secties X en Y van SPN Kust binnen de drie maanden na ontvangst van dit rapport aan het COC over te maken.

Aanbeveling 7

Gelet op de verschillen die blijken uit wat tijdens en na de visitatie aan het COC werd medegedeeld en vastgesteld, enerzijds en wat er in de voorgelegde handleiding "gebruik van en toezicht op de opsluitingsplaatsen SPN Kust" geschreven werd, anderzijds, beveelt het COC aan deze handleiding te actualiseren.

4.1.4. M.b.t. de bewaartermijnen van de beelden en ingewonnen informatie via de camera's.

71. Voor wat betreft de bewaartermijnen van de beelden van de camera's gemonteerd op *drones* stelt het COC vast dat er tussen het document "*dataflow intern*" (stuk 48) en "*DPIA drones*" (stuk 21) een mogelijke tegenstelling bestond. Volgens het document "*dataflow intern*" worden bestuurlijke beelden overgedragen binnen de 30 dagen en dan verwijderd of gedurende 12 maanden opgeslagen in het archief. In de *DPIA* was echter alleen sprake van een bewaartermijn van 30 dagen. Voor het raadplegen van deze beelden leest het COC dat er geen reden van raadpleging moet worden ingegeven. Volgens SPN werd er van het systeem van het doorzenden naar de ondersteunde politiedienst binnen 30 dagen gebruik gemaakt toen er met een lokale opslag werd gewerkt.

Tijdens de visitatie werd aan het COC meegedeeld dat nu enkel het systeem van DAFA⁷⁹ met *streaming* in werking is, waarbij de beelden vanaf het opstijgen van de *drone* worden verzameld en in *real-time* naar de server van DAFA worden doorgestuurd. De beelden worden een jaar bewaard en zijn na 30 dagen niet meer toegankelijk, tenzij met kantschrift. Na een jaar worden de beelden automatisch verwijderd. Voor de overschakeling naar het *streaming* systeem van DAFA werd gebruik gemaakt van een lokale opslag met mappen in *Microsoft Teams*, per piloot, waartoe enkel de piloot en *drone*-coördinator toegang hadden. Het was de *drone*-coördinator die toezicht op die mappen hield. Momenteel bestaan deze *Teams*-mappen nog doch zonder beelden omdat deze na 30 dagen werden gewist.

72. Sinds april 2021 worden alle handelingen en manipulaties in het systeem gelogd, zoals inloggen, raadplegen en wegschrijven van de beelden. Er zijn nu drie gebruikersprofielen. Er werd in het systeem echter niet voorzien om een reden van raadpleging in te geven.

73. (...).

Aanbeveling 8

Gelet op de mogelijkheid tot het raadplegen/terugkijken van de beelden, beveelt het COC aan om in het systeem technisch te voorzien in de verplichting tot het invoeren van een reden van raadpleging.

⁷⁹ DAFA = Directie van de Administratieve politie – Force Aérienne (Luchtsteun)

4.1.5. M.b.t. het raadplegen van de beelden en ingewonnen informatie via de camera's

74. Voor wat betreft de logging wordt er nu gewerkt op basis van het stamnummer⁸⁰ met individuele loggings om toegang te krijgen tot de beelden die door DAFA worden verdeeld en beheerd. Voor wat betreft het raadplegen van deze beelden leest het COC in de *DPIA* dat er geen reden van raadpleging moet worden ingegeven. Dit is manifest in strijd met artikel 56 § 1, 1° WVG en de artikelen 25/7 § 1, 3de lid en 44/4 § 2 WPA waarin duidelijk wordt vastgelegd dat de reden van raadpleging moet worden ingegeven én traceerbaar moet (controleerbaar) zijn. Het betreft dus een wettelijke verplichting in hoofde van verwerkingsverantwoordelijke.

4.1.6. M.b.t. de verwerkersovereenkomst *drones*

75. Volgens de *DPIA* werd er een verwerkerscontract opgesteld met de N.V. X. Uit de antwoorden op de bijkomende vragen blijkt dat deze overeenkomst zich op het niveau van DAFA zou bevinden. Tijdens de visitatie werd verder meegedeeld dat alles wat de verwerkersovereenkomst en toegangsbeheer tot de server betreft via DRI verloopt⁸¹. Volgens de directie SPN staat de N.V. X in voor het onderhoud van de servers maar zou inhoudelijk niets kunnen raadplegen.

Verzoek 3

Het COC verzoekt de directie SPN om binnen de maand na ontvangst van dit rapport de verwerkersovereenkomst met X aan het COC over te maken.

4.2. Gegevensbanken en bijzondere gegevensbanken (GBO)

76. Bij de aankondiging van de visitatie heeft het COC de directie SPN bevestigd over de in gebruik zijnde gegevensbanken met inbegrip van de bijzondere gegevensbanken.

77. (...).

78. (...).

79. (...).

80. (...).

81. (...).

82. (...).

83. (...).

84. Voor wat de gegevensbanken in gebruik bij de SPN betreft, werd tijdens de visitatie afgesproken om de SPN een bepaalde termijn te gunnen om een actuele oplijsting en functionele analyse te maken van de bij hun diensten in gebruik zijnde gegevensbanken.

Verzoek 4

*Het COC verzoekt de SPN een **nieuwe algemene stand** van zaken m.b.t. **de bijzondere gegevensbanken** over te maken en dit uiterlijk binnen de 3 maanden na ontvangst van dit rapport.*

Aanbeveling 9

*Gegevens mogen enkel verwerkt worden indien ze nog toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn. Het COC beveelt aan dat voor de **bijzondere gegevensbanken** voorzien wordt in een **regelmatige evaluatie** en het instellen van **bewaartermijnen**.*

Aanbeveling 10

*Voor het raadplegen van de **bijzondere gegevensbanken** beveelt het COC aan te voorzien in een **invulveld** dat moet toelaten de **reden raadpleging** in te voeren. Het gebruik van een aanvinkvakje is niet voldoende om tot een identificeerbaar gegeven te komen en te voldoen aan de wettelijke bepalingen van de artikelen 56 §1, 2° en 3° WVG juncto art. 44/4 § 2 en 44/11/3 §4 WPA.*

⁸⁰ Een stamnummer is het uniek nummer ter identificatie van een personeelslid van de Geïntegreerde Politie.

⁸¹ DRI is de Directie van de politionele informatie en ICT-middelen van de federale politie.

Corrigerende maatregel

85. Uit het voorgaande volgt dat de SPN niet of onvoldoende heeft onderzocht of de door SPN beschouwde bijzondere gegevensbanken voldoen aan de voorwaarden van artikel 44/11/3 WPA. Zo kan een bijzondere gegevensbank niet tegelijkertijd een basisgegevensbank in de zin van de WPA zijn. Daarnaast moet het duidelijk zijn wie de verwerkingsverantwoordelijke van de bijzondere gegevensbank is. Net zoals dat het geval is voor de andere politionele gegevensbanken geldt de voorwaarde dat de verwerking van de politionele informatie en persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig is (artikel 44/1 § 1 WPA). Dat de informatie en persoonsgegevens 'interessant' kunnen zijn van voor de SPN is evenmin een wettelijke grondslag om deze gegevens te bewaren. Bijgevolg dient de SPN de verwerking van persoonsgegevens in een bijzondere gegevensbank in overeenstemming te brengen met de WVP en de WPA. Wanneer de oprichting van een bijzondere gegevensbank niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 44/11/3 WPA is het bewaren van informatie en persoonsgegevens in deze gegevensbank onwettig.

Corrigerende maatregel

Het Controleorgaan gelast de directeur SPN om de informatie en persoonsgegevens in de door SPN opgerichte bijzondere gegevensbanken in overeenstemming te brengen met artikel 33 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en de artikelen 44/1 § 1 en 44/11/3 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt.

Gelet op de aard en de gewichtigheid van de inbreuk is het bevelen van het opmaken van een functionele analyse voor de bijzondere gegevensbanken, conform de modaliteiten omschreven in het beschikkend gedeelte van dit rapport, noodzakelijk en proportioneel.

4.3. Triptiek

86. Kwaliteitsvolle politionele informatiehuishouding staat of valt met de correcte uitvoering van een reeks van basishandelingen, waaronder de triptiek. Tijdens de visitatie werd bij de dienst functioneel beheer van de SPN Kust een beperkte steekproef uitgevoerd. Er werd door het COC een willekeurig aantal processen verbaal in *ISLP* opgevraagd. Hieruit bleek dat binnen de SPN Kust bij elk opgevraagd PV een AFIS-nummer⁸² kon worden teruggevonden en er dus kan geconcludeerd worden dat de triptiek correct en voldoende wordt afgenomen en geregistreerd.

4.4. Centrale validatie of 'optie 35'

87. Een laatste item dat werd onderzocht betrof het uitvoeren van de zgn. centrale validatie⁸³ (optie 35) binnen de directie SPN (SPN Oostende).

88. De gestructureerde geregistreerde gegevens van vnl. processen-verbaal, informatierapporten (RIR) en fiches van onderzoeken (DOS) worden na behandeling definitief geregistreerd in de ANG en zijn aldus consulteerbaar (via de toepassing 'ANG-controle', 'ANG-raadpleging', ...) en/of wijzigbaar (via de zgn. centrale vassing) al naargelang het profiel van de gebruiker. Indien ze niet voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen, worden de vassingen teruggestuurd naar de betreffende dienst voor validatie, omdat een menselijke tussenkomst (een hernieuwde controle m.a.w.) nodig is. Dit levert dan de zgn. 'openstaande regels' ('verwerpingen') op binnen een dienst/directie en is een indicator van de mate waarin en de snelheid waarmee aan (de kwaliteit van) de vassingen in de ANG wordt gewerkt. In elke directie of dienst moet een '**functioneel beheerder**' van de informatie worden aangeduid. De opdracht van de functioneel beheerder is uiterst belangrijk voor een goed informatiebeheer op het niveau van de lokale politie en bepaalde directies van de federale politie en voor de doeltreffende functionering van de informatiestroom naar de andere politiediensten (o.a. via de ANG) en dus voor de globale geïntegreerde werking van de GPI. Alle entiteiten van de SPN hebben een eigen functioneel beheer.

89. Om het uitvoeren van de centrale validatie door de SPN te kunnen controleren werd door het COC op datum van 09.10.2023 een stand van zaken opgevraagd waaruit bleek dat er noch voor de aanvankelijke processen verbaal, noch voor de navolgende processen verbaal openstaande regels waren.

⁸² Identiek nr. in *ISLP* dat refereert naar de genomen vingerafdrukken.

⁸³ De gestructureerde geregistreerde gegevens worden na voorbereiding in de lokale toepassing (*ISLP*, Lokale vassing, *FEEDIS*, ...) overgemaakt aan het centrale niveau, waar ze automatisch gecontroleerd worden.

90. Het COC kan hieruit concluderen dat de zgn. 'optie 35' in binnen de directie SPN op regelmatige basis uitgevoerd wordt en de gegevens vanuit de basisgegevensbanken op een tijdige en correcte manier naar de ANG doorstromen.

5. CONCLUSIE – VERZOEKEN, AANBEVELINGEN EN CORRIGERENDE MAATREGELEN

91. De directie SPN is na de aankondiging van het technisch toezicht, dat zich voornamelijk toespitste op het cameragebruik en gebruik van gegevensbanken binnen de SPN Kust begonnen met het overmaken van documenten en antwoorden m.b.t. het cameragebruik en de basis- en bijzondere gegevensbanken evenals algemene documenten inzake informatieveiligheid en informatiedeling.

92. Door de SPN Kust wordt gebruik gemaakt van verschillende soorten mobiele en vaste camera's. Uit de eerste antwoordelementen blijkt echter dat een aantal camera's niet meer in gebruik zijn en dat daarbij ook verwarring bestaat nopens de vraag wie de verwerkingsverantwoordelijken zijn. Uit de antwoorden die initieel door de directie SPN werden gegeven en de daarmee gepaard gaande tegenstrijdigheden, meent het COC te mogen besluiten dat er binnen de directie SPN niet voldoende parate kennis is over of niet afdoende aandacht werd geschonken aan het cameragebruik. Aan de andere kant is in het raam van het toezicht gebleken dat de directie SPN absoluut getuigt van goede wil en het vaste voornemen heeft om alle cameraverwerkingen volgens de vigerende wetgeving te laten verlopen.

93. De scheepvaartpolitie werkt, in het raam van het MIK, samen met verschillende externe diensten zoals defensie en douane. Het lokaal van het MIK bevindt zich evenwel in de gebouwen van defensie waardoor er, voor de medewerkers SPN, een complexe werksituatie ontstaat op het gebied van huisvesting en dan meer bepaald wat betreft de indeling van het lokaal waar deze medewerkers SPN fysiek in het MIK zitten. Dit wordt ook erkend en bevestigd door de DPO en de gemachtigde politieambtenaren van het MIK. Ondanks deze complexe situatie is het COC ervan overtuigd dat de directie SPN samen met de diensten van het ministerie van defensie een oplossing kunnen vinden om het lokaal op dusdanige wijze in te richten dat iedere dienst zijn eigen finaliteiten kan nastreven conform de op hem toepasselijke wetgeving.

94. Informatieveiligheid vergt een continue inzet waarbij een structurele aanpak en periodieke opvolging aangewezen zijn. Hiervoor verwijst de directie SPN naar het raamwerk informatieveiligheid van de federale politie.

95. SPN dient de wettigheid van zijn opgerichte bijzondere gegevensbanken te onderzoeken, evenals de wettigheid van de erin verwerkte informatie en persoonsgegevens. Het gebruik ervan moet duidelijk worden omschreven en de medewerkers moeten worden gesensibiliseerd betreffende het kader van de opzoekingen, de reden van bevraging, enz. ... Een adequate aansturing van de verdere implementatie van informatiebeveiliging in het algemeen binnen de directie via de DPO is hierbij van primordiaal belang.

96. Het Controleorgaan is van oordeel dat, ondanks de vaststelling dat er nog een aantal domeinen, ook binnen de scope van dit onderzoek, voor heel wat verbetering vatbaar zijn, de directie SPN het vaste voornemen toont om deze items aan te pakken en een gedegen informatieveiligheidsbeleid te implementeren. Ook bij het politiepersoneel die deelnamen aan de visitatie heeft het COC de kennelijke wil vastgesteld om hun taken naar behoren en wetsconform uit te voeren.

* * * * *

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan,

A. Verzoekt de directie SPN,

Verzoek 1

Het COC verzoekt de directie SPN het Controleorgaan te informeren van zodra het politieel camerasysteem van SPN Kust operationeel is.

Verzoek 2

Het COC verzoekt de directie SPN om de DPIA's voor de camera's in de politiecellen voor de secties X en Y van SPN Kust binnen de drie maanden na ontvangst van dit rapport aan het COC over te maken.

Verzoek 3

Het COC verzoekt de directie SPN om uiterlijk binnen een maand na ontvangst van dit rapport de verwerkersovereenkomst met X aan het COC over te maken.

Verzoek 4

Het COC verzoekt de directie SPN Kust een nieuwe algemene stand van zaken m.b.t. de bijzondere gegevensbanken over te maken en dit uiterlijk binnen de drie maanden na ontvangst van dit rapport.

B. Doet aan de directie SPN de volgende aanbevelingen,**Aanbeveling 1**

Momenteel bevindt SPN Kust zich wettelijk in een zeer precare situatie. Het Controleorgaan beveelt dan ook aan dat de directie SPN bij de uitrol van het eigen camerasysteem onderzoekt of, en zo ja in welke mate, de situatie waarbij deze politiedienst in een gemeenschappelijke "dispachtingruimte" met niet-politiediensten op algemene en systematische wijze aan deze entiteiten toegang verleent tot de camerabeelden die afkomstig zijn van politiecamera's waarvoor de directie SPN de verwerkingsverantwoordelijke is zoals vastgelegd in de WPA. De conclusie van dit onderzoek en de beslissing die in dit verband door de directie SPN worden genomen, wordt aan het Controleorgaan overgemaakt.

Aanbeveling 2

Het COC beveelt aan dat de directie SPN de DPIA, bedoeld in artikel 58 van de Wet Gegevensbescherming, voor de camera's in de verhoorlokalen opmaakt en aan het COC overmaakt.

Aanbeveling 3

Gezien het gebruik van mobiele ANPR-camera's in andere secties van de SPN beveelt het COC de directie SPN aan om deze DPIA te actualiseren en om terdege rekening te houden met de nodige veiligheidsvoorzieningen inzake toegang tot en gebruik van de ANPR-gegevens.

Aanbeveling 4

Gelet op het feit dat de drone in de praktijk niet identificeerbaar is als politiedrone beveelt het COC de directie SPN aan om na te gaan of er een transparantere manier is om de drone beter identificeerbaar te maken op een hoogte van 90 meter. Het COC verwijst daarbij naar een praktische oplossing die wordt aangereikt in het rapport van het COC van 15 maart 2022 betreffende het "Thematisch onderzoek en advies uit eigen beweging naar het cameragebruik door middel van drones door de geïntegreerde politie, randnummer 44 (DIO20009/1)⁸⁴.

Aanbeveling 5

Het COC beveelt de directie SPN aan om deze DPIA drones te actualiseren en aan te passen aan het reëel gebruik van de drones.

Aanbeveling 6

Gezien overgeschakeld werd naar het streaming systeem van DAFA met bijhorende opslag van beelden en de mappen in teams niet meer worden gebruikt beveelt het COC SPN Kust aan om de in onbruik geraakte mappen in teams te verwijderen.

Aanbeveling 7

Gelet op de verschillen die blijken uit wat tijdens en na de visitatie aan het COC werd medegedeeld en vastgesteld, enerzijds en wat er in de voorgelegde handleiding "gebruik van en toezicht op de opsluitingsplaatsen SPN Kust" geschreven werd, anderzijds, beveelt het COC aan deze handleiding te actualiseren.

Aanbeveling 8

Gelet op de mogelijkheid tot het raadplegen/terugkijken van de beelden beveelt het COC aan om in het systeem technisch te voorzien in de verplichting tot het invoeren van een reden van raadpleging.

Aanbeveling 9

Gegevens mogen enkel verwerkt worden indien ze nog toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn. Het COC beveelt aan dat voor de bijzondere gegevensbanken voorzien wordt in een regelmatige evaluatie en het instellen van bewaartermijnen.

⁸⁴ Raadpleegbaar op www.contrôleorgaan.be/nl/publicaties/rapporten.

Aanbeveling 10

Voor het raadplegen van de bijzondere gegevensbanken beveelt het COC aan te voorzien in een invulveld dat moet toelaten de reden van raadpleging in te voeren. Het gebruik van een aanvinkvakje is niet voldoende om tot een identificeerbaar gegeven te komen en te voldoen aan de wettelijke bepalingen van de artikelen 56 §1, 2 en 3 WVG juncto de artikelen 44/4 § 2 en 44/11/3 §4, 2de lid WPA.

C. Gelast de volgende corrigerende maatregelen ten aanzien van de directeur van federale politie, directie SPN,

Overwegende dat het COC als toezichthouder rekening houdt met de wettelijkheid van de (persoons)gegevensverwerkingen en de politionele informatiehuishouding enerzijds en met de operationele werking van de politie en de continuïteit van de dienstverlening aan de burger anderzijds.

Overwegende dat een corrigerende maatregel ertoe strekt de conformiteit met de bepalingen van titel 2 van de Wet Gegevensbescherming en de Wet op het politieambt te doen herstellen en te doen naleven.

Overwegende dat elke corrigerende maatregel die door het COC wordt genomen, passend, noodzakelijk en proportioneel moet zijn met het oog op de naleving van titel 2 van de Wet Gegevensbescherming, rekening houdend met de omstandigheden van elk afzonderlijk geval⁸⁵.

Overwegende dat artikel 247, 4° WVG aan het Controleorgaan de bevoegdheid verleent om de politiediensten of diens verwerker te gelasten een verwerking in overeenstemming te brengen met de bepalingen en reglementering inzake de verwerking van persoonsgegevens, in voorkomend geval, op een nader bepaalde manier en binnen een nader te bepalen termijn. Dat uit deze bevoegdheidsbepaling kan worden afgeleid dat deze erin voorziet dat door het COC maatregelen worden genomen om een onwettige verwerking in overeenstemming te (laten) brengen met de bepalingen en de reglementering inzake de verwerking van persoonsgegevens. Dat daarbij aan het COC een discretionaire bevoegdheid wordt toegekend om aan de verwerkingsverantwoordelijke al dan niet, onder meer, een bepaalde termijn op te leggen die noodzakelijk en evenredig is, in functie van de specifieke omstandigheden van het geval, om tot het herstel van de vastgestelde onwettigheid te komen.

Overwegende dat voor de hierna opgelegde corrigerende maatregel een termijn van zes maanden wordt vastgelegd om de gegevensverwerkingen in de door de directie SPN opgerichte bijzondere gegevensbanken en de in deze gegevensbanken verwerkte informatie en persoonsgegevens in overeenstemming te brengen met de artikelen 44/1 § 1 en 44/11/3 van de Wet op het politieambt.

Gelet op de artikelen 71 en 247, 4° van de Wet Gegevensbescherming,

Corrigerende maatregel

Beveelt de directeur SPN, binnen de zes maanden na ontvangst van dit rapport, om de informatie en persoonsgegevens in de door SPN opgerichte bijzondere gegevensbanken in overeenstemming te brengen met artikel 33 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en de artikelen 44/1 § 1 en 44/11/3 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt en daarbij, gelet op de aard en de gewichtigheid van de vastgesteld tekortkomingen, een functionele analyse van de bijzondere gegevensbanken op te maken binnen een termijn van 4 maanden na ontvangst van dit rapport.

* * * * *

Zegt voor recht dat de aanvangsdatum van de termijn van respectievelijk zes (6) maanden en vier (4) maanden voorzien in de corrigerende maatregel begint te lopen vanaf de datum van kennisname ervan, die moet begrepen worden als zijnde de datum van de ontvangstmelding van de ontvangst van huidig eindrapport, dan wel de datumstempel van de aangetekende zending door het Controleorgaan, vermeerderd met twee werkdagen (zaterdag en zondag niet inbegrepen).

Het Controleorgaan wijst op de mogelijkheid voor de directie om binnen de 30 dagen na de beslissing van het Controleorgaan beroep aan te tekenen bij het hof van beroep van de woonplaats of zetel van eiser (artikel 248 § 1, eerste lid, en § 2 WVG).

⁸⁵ Overweging 82 LED.

De stukken zelf (cf. bijlage) kunnen op het eerste verzoek worden bekomen bij het Controleorgaan (info@controleorgaan.be, met vermelding van de COC referte CON22009).

Aldus beslist door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 2 april 2024.

Voor het Controleorgaan op de politionele informatie,

Frank SCHUERMANS
Voorzitter *a.i.* (GET)

